Ὁ Δημόσιος Βίος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ

Σειρά: «Ἐνοριακές Πανηγύρεις» ἀριθμ. 18

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ὁ Δημόσιος Βίος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2018

Ὁ Δημόσιος Βίος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΑΒΕΕ, Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36
Τηλ.: +30 2109217513 • Fax: +30 2109237033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Copyright:
Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-618-5390-00-6

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....7
Βιβλική Ὁριοθέτηση τοῦ Δημοσίου Βίου.....11

Α΄. ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ.....13

1. Ἕως τό πρῶτο Πάσχα:.....13

2. Ἀπό τό πρῶτο Πάσχα ἕως τήν ἀρχή
τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου στήν Γαλιλαία.....14
α΄ μέρος.....15
β΄ μέρος.....19

3. Ἀπό τήν ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας ἕως
τό τελευταῖο Πάσχα.....21

4. Τό τελευταῖο ταξίδι στά Ἱεροσόλυμα
καί ἡ τελευταία ἑβδομάδα.....24

Β΄. ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΜΑΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.....27

1. Ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους ἀναλαμβάνει δράση.....30

2. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος.....30

3. Ἡ ἀγωνία στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ.....37

4. Ἡ θρησκευτική δίκη.....38

5. Ἡ πολιτική δίκη.....43

6. Ἡ σταύρωση καί ὁ θάνατος.....47

Γ΄. Η ΔΟΞΑ.....49

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....53

Πρόλογος

τοῦ Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ

Μετά Τήν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στούς Ἁγίους Μαθητές καί Ἀποστόλους κατά τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι συνέχιζαν νά προσέρχωνται στόν Ναό τῶν Ἱεροσολύμων γιά νά προσευχηθοῦν.

Μία ἡμέρα κατά τήν προσέλευση στόν Ναό τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καί Ἰωάννου θεράπευσαν ἕνα χωλό ἐπαίτη πού ζητοῦσε ἐλεημοσύνη. Τό θαῦμα προκάλεσε μεγάλη ἐντύπωση στούς Ἰουδαίους πού βρίσκονταν στό Ναό καί συγκεντρώθηκαν σέ μιά στοά πού λεγόταν τοῦ Σολομῶντος ὅπου τούς μίλησε ὁ ἀπόστολος Πέτρος γιά τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, τήν σταυρική θυσία Του, τήν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασή Του καί τήν προσφερομένη σωτηρία σ᾽ ὅσους μετανοήσουν καί πιστέψουν στόν Ἰησοῦ Χριστό.

Τό γεγονός αὐτό ἀνησύχησε τούς Ἀρχιερεῖς, τήν θρησκευτική ἡγεσία τῶν Ἰουδαίων κυρίως τούς Σαδδουκαίους πού δέν πίστευαν στήν ἀνάσταση

τῶν νεκρῶν κι ἐπειδή οἱ Ἀπόστολοι δίδασκαν ὅτι ἡ ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ ἀποδεικνύει τήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, τούς συνέλαβαν, τούς βασάνισαν καί τούς φυλάκισαν.

Τό κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου Πέτρου εἶχε θαυμαστά ἀποτελέσματα, διότι πολλοί πίστεψαν καί οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀναφέρουν ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν ἀνδρῶν στήν Ἐκκλησία ἔφτασε τίς πέντε χιλιάδες.

Τήν ἑπομένη ἡμέρα συγκεντρώθηκαν ὅλοι οἱ Ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων οἱ θρησκευτικοί ἡγέτες γιά νά ἐξετάσουν τήν ὑπόθεση. Ἔβαλαν τόν Πέτρο καί Ἰωάννη στή μέση καί τούς ρώτησαν: *«Μέ ποιά δύναμη ἤ στό ὄνομα τίνος ἐκάνατε αὐτό;»* Τότε ὁ Πέτρος γεμᾶτος ἀπό τόν φωτισμό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τούς εἶπε:

«Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καί Πρεσβύτεροι σήμερα μᾶς δικάζετε γιατί εὐεργετήσαμε ἕναν ἄρρωστο ἄνθρωπο καί μᾶς ρωτᾶτε πῶς σώθηκε. Μάθετέ το λοιπόν ὅλοι σας καί ὅλος ὁ λαός τοῦ Ἰσραήλ. Μέ τήν δύναμη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου πού ἐσεῖς σταυρώσατε κι ὁ Θεός, τόν ἀνέστησε ἀπό τόν τάφο μ᾽ αὐτή τήν δύναμη στέκεται αὐτός μπροστά σας ὑγιής. Αὐτός εἶναι ὁ λίθος πού περιφρονήθηκε, ἀπό σᾶς καί τούς οἰκοδόμους καί πού ἔγινε τό βασικό θεμέλιο. Ἀπό κανένα ἄλλο δέν μπορεῖ νά προσέλθει σωτηρία οὔτε ὑπάρχει ἄλλο πρόσωπο κάτω ἀπό τόν οὐρανό δοσμένο στούς ἀνθρώπους μέ τό ὁποῖο νά μποροῦμε νά σωθοῦμε» (Πράξεων γ΄ καί δ΄).

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος διεκήρυξε δημοσίως καί ἐπισήμως ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ μοναδικός σωτήρας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἐκκλησία συνεχίζει αὐτό τό κήρυγμα ὡς τήν τελευταία προσφορά τοῦ Θεοῦ Πατέρα σ' ὅλη τήν ἀνθρωπότητα νά πιστέψουν στόν Ἀναστάντα Κύριο Ἰησοῦ Χριστό καί νά μετανοήσουν γιά νά σωθοῦν.

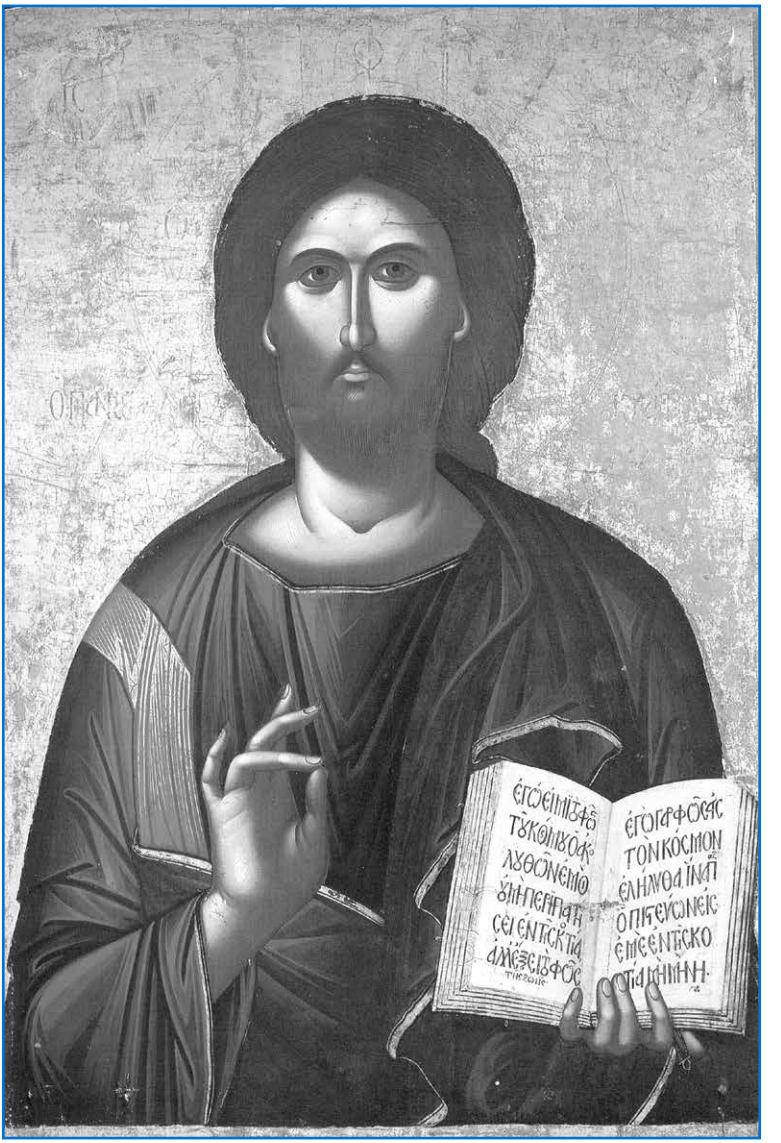
Μ' αὐτή τήν ἐλπίδα καί ἡ Ἱερά Μητρόπολή μας προσφέρει τό μικρό αὐτό εὐσύνοπτο καί περιεκτικό βιβλιδάριο μέ τά ἔργα καί τούς λόγους τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στό ποίμνιό της μέ πολλή ἀγάπη καί προσευχή.

«Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ», (Ἰωάννου κ', 31).

Ἔγραφα στήν Καισαριανή 1 Σεπτεμβρίου 2018
Ἀρχή τῆς Ἰνδίκτου

Τό βιβλιδάριο θά διανέμεται ἀπό τά Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια τῶν Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν καί τά Ἡγουμενοσυμβούλια τῶν Ἱερῶν Μονῶν κατά τίς πανηγύρεις τῆς περιόδου 1 Σεπτ. 2018 - 31 Αὐγ. 2019.

ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΕΓΩ ΓΡΑΦΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

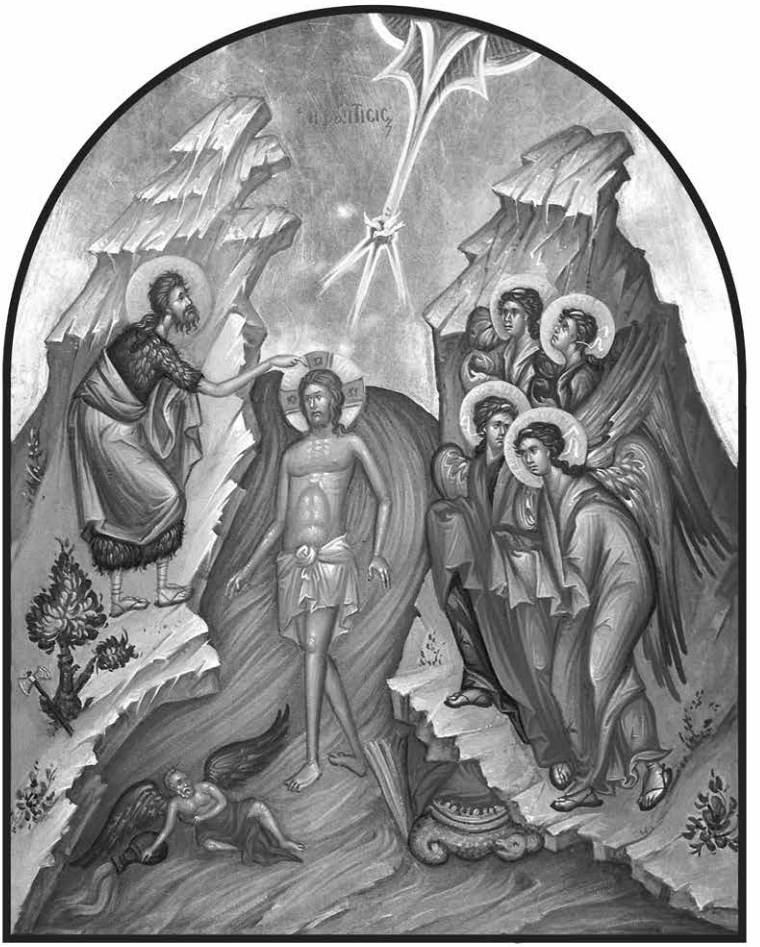
Ὁ Δημόσιος Βίος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ

ΒΙΒΛΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ

Δημόσιος Βίος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ θεωρεῖται ἡ περίοδος τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του ἀπό τήν Βάπτισή Του στόν Ἰορδάνη ποταμό ἀπό τόν Προφήτη καί Πρόδρομό Του Ἰωάννη τόν Βαπτιστή καί τήν ἐπιβεβαιωτική μαρτυρία τοῦ Ἐπουράνιου Θεοῦ καί Πατέρα ὅτι εἶναι ὁ Υἱός Του ὁ ἀγαπητός πού ἀπέστειλε στόν κόσμο ἐκπληρώνοντας τήν ὑπόσχεση πού εἶχε δώσει γιά τήν ἔλευση τοῦ Μεσσία, μέχρι τόν σταυρικό θάνατό Του, τήν Ἀνάστασή Του καί τήν Ἀνάληψή Του.

Ἡ περίοδος αὐτή ὁριοθετεῖται ἀπό τρία Πάσχα πού γιόρτασε ὁ Κύριος.

Γιά τήν χρονολογία τῶν γεγονότων τοῦ Δημόσιου Βίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀκολουθοῦμε τούς νεώτερους συγγραφεῖς. Στό κείμενο πού ἀκολουθεῖ σκοπεύουμε νά δώσουμε μόνο ἕνα πλαίσιο τῶν γεγονότων τοῦ Δημόσιου Βίου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, μέ τήν ἐπισήμανση, ὅτι ἡ χρονολογία μπορεῖ νά μετατεθεῖ ἄνετα ἕνα ἔτος νωρίτερα.

Α΄ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ

«ΠΑΝΤΑ, Α ΗΡΞΑΤΟ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΠΟΙΕΙΝ ΤΕ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΕΙΝ» (Πράξεων α΄, 1)

1. Ἕως τό πρῶτο Πάσχα:

Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής ἀρχίζει τό ἔργο του τό φθινόπωρο τοῦ 26 μ.Χ. (779 ἀπό κτίσεως Ρώμης). Τοῦτο διαρκεῖ γιά μερικούς μῆνες. Τόν χειμώνα μεταξύ 26 καί 27, ἴσως στήν ἀρχή Ἰανουαρίου, ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται νά βαπτισθεῖ. Μεταξύ τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἰησοῦ καί τοῦ πρώτου Πάσχα πού ἀναφέρεται ἀπό τόν εὐαγγελιστή Ἰωάννη (β΄, 13), μεσολαβοῦν μερικοί μῆνες κατά τούς ὁποίους συμβαίνουν τά ἑξῆς: Ὁ Ἰησοῦς διέρχεται σαράντα ἡμέρες στήν ἔρημο, ὅπου πειράζεται ἀπό τόν Διάβολο, στήν συνέχεια ἐπιστρέφει στίς ὄχθες τοῦ Ἰορδάνου[1], λαμβάνει τήν μαρτυρία τοῦ Προδρόμου *«ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου...»*, συνάγει τούς πρώτους μαθητές[2], ἐπιστρέφει στήν Γαλιλαία καί παρευρίσκεται στόν γάμο τῆς Κανᾶ[3], παραμένει γιά λίγες ἡμέρες στήν Καπερναούμ καί πλησιάζοντας τό Πάσχα ἀνεβαίνει στά Ἱεροσόλυμα[4].

1. Ἰωάννου α΄, 29-34.
2. Ἰωάννου α΄, 35-52.
3. Ἰωάννου β΄, 11.
4. Ἰωάννου β΄, 12-13.

2. Ἀπό τό πρῶτο Πάσχα ἕως τήν ἀρχή τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου στήν Γαλιλαία (Μάρτιος - Μάϊος ἤ Ἰούνιος τοῦ 27):

Ὁ Ἰησοῦς, στήν Γαλιλαία μέ τήν εὐκαιρία τοῦ Πάσχα ἀνεβαίνει στά Ἱεροσόλυμα, καθαρίζει τόν Ναό[5], δηλαδή διώχνει ἤ βγάζει ἔξω ἀπό τόν περίβολο τοῦ Ναοῦ ὅλους ὅσοι εἶχαν μετατρέψει αὐτόν «εἰς οἶκον ἐμπορίου», ἔχει ἕνα διάλογο μέ τόν Νικόδημο[6], ἄρχοντα τῶν Ἰουδαίων, περί πνευματικῆς ἀναγεννήσεως, παραμένει γιά λίγο χρόνο στήν Ἰουδαία, ὅπου λαμβάνει τήν τελευταία μαρτυρία τοῦ Προδρόμου, πού δήλωσε στούς Ἰουδαίους προσερχομένους καί ἐρωτώντας Τον ἐάν εἶναι ὁ Χριστός, *«εἶπον· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου...»*[7]. Ἐπιστρέφει στήν Γαλιλαία, εἴτε γιά νά διαφύγει ἀπό τούς Φαρισαίους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀρχίσει νά Τοῦ ἐναντιώνονται καθώς πληροφορήθηκαν ὅτι ἀποκτᾶ μαθητές[8], εἴτε διότι ὁ Ἰωάννης φυλακίσθηκε[9]. Διερχόμενος ἀπό τήν Σαμάρεια, συνομιλεῖ στό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ μέ τήν Σαμαρείτιδα, τῆς ἀποκαλύπτει ὅτι εἶναι ὁ Χριστός ὁ Μεσσίας καί τήν ὁδηγεῖ σέ μεταστροφή.

5. Ἰωάννου β΄, 14-25.
6. Ἰωάννου γ΄, 1-21.
7. Ἰωάννου γ΄, 22-30.
8. Ἰωάννου δ΄, 1-3.
9. Ματθαίου δ΄, 12· Μάρκου α΄, 14 καί τό Λουκᾶ δ΄, 14 εἶναι τῆς δεύτερης ἐπιστροφῆς εἰς Γαλιλαίαν.

Ἤδη ἄρχισε ἡ ἐποχή τῆς συγκομιδῆς τῶν πνευματικῶν καρπῶν[10].

Ὅταν ἔφθασε στήν Γαλιλαία, θεραπεύει τόν γιό τοῦ βασιλικοῦ[11]. Βρισκόμαστε στίς ἀρχές Ἰουνίου τοῦ 27.

Τό Ἔργο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στήν Γαλιλαία:

α΄. Τό πρῶτο μέρος τῆς δράσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐκτείνεται ἀπό τόν Ἰούνιο τοῦ ἔτους 27 ἕως τό δεύτερο Πάσχα τοῦ ἔτους 28 καί περιλαμβάνει τά γεγονότα τά ὁποῖα ἱστοροῦν οἱ Συνοπτικοί Εὐαγγελιστές (Ματθαῖος, Μᾶρκος, Λουκᾶς) μέχρι τό θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων, ὅπου τούς συναντᾶ ἐκ νέου ἡ διήγηση τοῦ Ἰωάννου[12]. Ὁ Ἰησοῦς ἐγκαινιάζει τό ἔργο Του μέ ἕνα κήρυγμα στήν Ναζαρέτ[13]. Μερικοί τοποθετοῦν τό γεγονός ἀργότερα, ἀκολουθῶντας τήν χρονολογική τάξη τοῦ Μάρκου στ΄, 1-6, πού τήν ταυτίζουν μέ αὐτήν τοῦ Λουκᾶ δ΄, 16-30. Κατερχόμενος πρός τήν λίμνη Γεννησαρέτ, καλεῖ κατά τρόπο ὁριστικό τούς τέσσερις πρώτους Ἀποστόλους, ἐκλέγει ὡς κέντρο τοῦ ἔργου Του τήν πόλη Καπερναούμ καί διδάσκει ἐκεῖ στήν συναγωγή.

10. Ἰωάννου δ΄, 35β· τό 35α εἶναι παροιμία, πρβλ. F. Prat, ἐν Βιβλιογρ., I, σ. 210-12, 486-88).
11. Ἰωάννου δ΄, 43-54.
12. Ἰωάννου στ΄, 1-13, Ματθαίου δ΄, 12 – ιδ΄, 36, Μάρκου α΄, 14 – στ΄, 56, Λουκᾶ δ΄, 14 – θ΄, 17.
13. Λουκᾶ δ΄, 16-30.

Περιγράφεται μία ἡμέρα πού θεωρεῖται τύπος γιά τό πῶς ὁ Ἰησοῦς διερχόταν τίς ἡμέρες: Ἐπιτελεῖ τά πρῶτα θαύματα, τήν θεραπεία τοῦ δαιμονιζόμενου τῆς Καπερναούμ, τῆς πενθερᾶς τοῦ Πέτρου, τοῦ λεπροῦ[14]. Ἀρχίζουν οἱ συγκρούσεις μέ τούς Φαρισαίους[15], οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν ἀφορμή ἀπό τά παρακάτω περιστατικά: α) τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ παραλυτικοῦ πού προσῆλθε μέ πίστη γιά τήν θεραπεία του. Αὐτό οἱ Φαρισαῖοι τό θεώρησαν βλασφημία λέγοντας *«τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας;»*, β) τήν κλήση τοῦ Ματθαίου πού ἦταν τελώνης, στό ἀποστολικό ἀξίωμα καί τήν συνεστίαση μέ τούς ἁμαρτωλούς, γ) τήν νηστεία, *διατί οἱ μαθηταί Ἰωάννου καί οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δέ σοί μαθηταί οὐ νηστεύουσιν;* δ) Τό γεγονός ὅτι σέ κάποια περιοδεία οἱ μαθητές πείνασαν καί ἄρχισαν νά μαδοῦν στάχυα καί νά τρῶνε ἦταν δέ ἡμέρα Σάββατο, ε) τήν θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου μέ τό παράλυτο χέρι πού ἔγινε ἡμέρα Σάββατο. Ὁ Κύριος τούς ἀποστόμωσε μέ τίς ἀπαντήσεις Του.

Ὁ Ἰησοῦς ἐκλέγει τούς δώδεκα ἀνάμεσα στούς μαθητές.[16] Ἐκφωνεῖ δέ τήν ἐπί τοῦ Ὄρους ὁμιλία[17] στούς μαθητές Του καί ἐνώπιον τοῦ μεγάλου πλήθους πού εἶχε συρρεύσει.

14. Μάρκου α΄, 16-45 καί παράλληλα.
15. Μάρκου β΄, 1 – γ΄, 6.
16. Μάρκου γ΄, 7.
17. Λουκᾶ στ΄, 12-49.

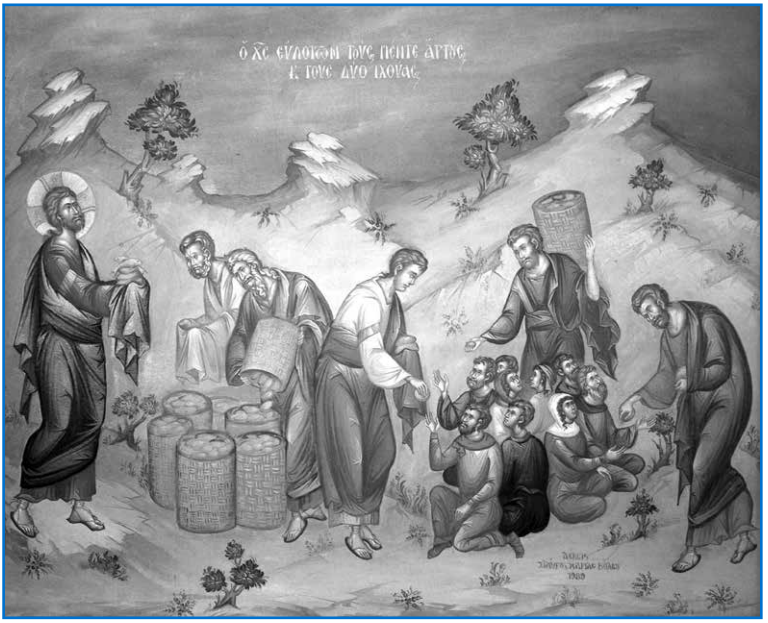
Ὅλα αὐτά θά πρέπει νά συνέβησαν ἀρκετά νωρίς, κατά τόν πρῶτο χρόνο τοῦ ἔργου Του στήν Γαλιλαία. Χρόνος ἀκαθόριστης διάρκειας διέρρευσε μεταξύ τῆς ἐπί τοῦ Ὄρους ὁμιλίας καί τῆς ὁμιλίας τῶν παραβολῶν· μεταξύ αὐτῶν τῶν δύο, πρέπει νά τοποθετηθοῦν τά ἱστορούμενα γεγονότα στό Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ ζ΄, 1 – η΄, 3: Ἡ ἴαση τοῦ δούλου τοῦ Ἑκατοντάρχου, ἡ ἀνάσταση τοῦ γιοῦ τῆς χήρας, ἡ πρεσβεία τοῦ Βαπτιστοῦ, δηλαδή ἡ ἀποστολή ὑπό τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου δύο μαθητῶν του πού ἐρωτοῦν τόν Κύριο *«σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;»*, ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τῆς ἁμαρτωλῆς γυναίκας πού ἔβρεξε μέ δάκρυα τά πόδια τοῦ Κυρίου καί τά ἄλειψε μέ πολύτιμο μύρο σέ οἰκία ὅπου τόν εἶχαν καλέσει σέ γεῦμα. Κατά τό διάστημα αὐτό ὁ Ἰησοῦς μεταβαίνει ἀπό πόλη σέ πόλη καί ἀπό χωριό σέ χωριό κηρύττοντας[18], καί διακονούμενος ἀπό κάποιες γυναῖκες[19].

Ὅλα αὐτά πρέπει νά καταλαμβάνουν τούς μῆνες τοῦ θέρους καί τοῦ φθινοπώρου τοῦ ἔτους 27. Κατά τό φθινόπωρο (Νοέμβριος) ἐναρμονίζεται ὁ λόγος τῶν παραβολῶν τοῦ Ματθαίου (ιγ΄) καί τοῦ Λουκᾶ (η΄ 4-18) μέ τό θέμα τῆς σπορᾶς: Δηλαδή ἡ παραβολή τοῦ σπορέα, ἡ παραβολή τῶν ζιζάνιων[20], ἡ παραβολή αὐξήσεως τοῦ σπόρου (Μάρκου δ΄, 26) καί οἱ ἄλλες, ἔστω καί ἄν δέν λέχθηκαν ὅλες τήν ἴδια ἡμέρα.

18. Λουκᾶ η΄, 1.
19. Λουκᾶ η΄, 2-3.
20. Μάρκου δ΄, 26-2.

Μετά τήν ὁμιλία τῶν παραβολῶν, ὁ Ἰησοῦς περνάει στό ἀπέναντι μέρος τῆς λίμνης Γεννησαρέτ[21], καταπαύει τήν τρικυμία, ἀπελευθερώνει τόν δαιμονιζόμενο τῶν Γαδαρηνῶν. Κατά τήν ἐπιστροφή Του, ἀνασταίνει τήν κόρη τοῦ Ἰαείρου καί θεραπεύει τήν αἱμορροοῦσα γυναίκα[22]. Ἔτσι λήγει τό πρῶτο ἔτος τοῦ δημόσιου βίου, ἀπό τόν Ἰανουάριο τοῦ ἔτους 27 ἕως τόν Ἰανουάριο τοῦ ἔτους 28.

Τά ἱστορούμενα γεγονότα στό Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ θ΄, 1-17 μποροῦν νά ὁρισθοῦν μέ περισσότερη χρονολογική ἀκρίβεια: Ἡ ἀποστολή τῶν Ἀποστόλων

21. Λουκᾶ η΄, 22-39.
22. Λουκᾶ η΄, 40-56.

πρός εὐαγγελισμό καί θεραπεία τοῦ λαοῦ θά πρέπει νά συνέβη τόν Φεβρουάριο τοῦ ἔτους 28. Ὅταν αὐτοί ἐπιστρέφουν, ὁ Ἰησοῦς τελεῖ τό θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν πέντε ἄρτων καί τῶν δύο ἰχθύων. Πλησιάζει ἡ ἑορτή τοῦ Πάσχα[23].

Τό ταξίδι τοῦ Ἰησοῦ στά Ἱεροσόλυμα γιά τήν ἑορτή τοῦ Πάσχα ἤ τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ ἔτους 28, κατά τό ὁποῖο θεράπευσε τόν παραλυτικό στήν προβατική κολυμβήθρα πού λεγόταν Βηθεσδά[24], ἀποτελεῖ τό διαχωριστικό σημεῖο μεταξύ τοῦ πρώτου καί τοῦ δεύτερου μέρους τοῦ ἔργου Του στήν Γαλιλαία (πολλοί συγγραφεῖς ὑποστηρίζουν ἐδῶ τήν μετάθεση τῶν κεφαλαίων ε΄ καί στ΄ τοῦ κατά Ἰωάννην Εὐαγγελίου)[25].

β΄. Τό δεύτερο μέρος τοῦ ἔργου στήν Γαλιλαία ἐκτείνεται ἀπό τό θέρος τοῦ ἔτους 28 ἕως τήν ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας[26]. Μετά τήν θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ στά Ἱεροσόλυμα καί τήν διένεξη πού ἀκολούθησε μέ τούς Φαρισαίους, ὁ Ἰησοῦς ἐπιστρέφει στήν Γαλιλαία[27].

23. Πρβλ. Λουκᾶ θ΄, 10 μέ Ἰωάννου στ΄, 4.
24. Ἰωάννου ε΄, 2.
25. Βλ. σχετικῶς ἐν F. Prat, I, σ. 567-68 καί N. Urichelio, ἐν Biblica, 31 [1950], σ. 129-63.
26. Ὀκτώβριος τοῦ 28: Μάρκου ζ΄, 1 – θ΄, 50, Λουκᾶ θ΄, 18-50, θ΄, 51 – ιή΄, 30, Ἰωάννου ζ΄, 2.
27. Ἰωάννου ζ΄, 1.

Τά κύρια γεγονότα τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ἔργου στήν Γαλιλαία εἶναι τό ταξίδι στά μεθόρια Τύρου καί Σιδῶνος, ὅπου στήν Φοινίκη θεραπεύει τήν κόρη τῆς Χαναναίας, στήν Δεκάπολη θεραπεύει τόν κωφάλαλο, πραγματοποιεῖ τό θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἑπτά ἄρτων, θεραπεύει τόν τυφλό τῆς Βηθσαϊδά, δέχεται τήν ὁμολογία τοῦ Πέτρου πού σέ ἐρώτηση τοῦ Κυρίου *«ἐσεῖς ποιός λέτε ὅτι εἶμαι;»* ὁ Πέτρος ἀποκρίθηκε: *«Ἐσύ εἶσαι ὁ Χριστός»* (Μάρκου η΄, 29-Λουκά θ΄, 18). Λαμβάνει χώρα ἡ μεταμόρφωσή Του καί κατόπιν ἡ θεραπεία τοῦ σεληνιαζομένου νέου, δύο προαναγγελίες τοῦ Πάθους. Ἐδῶ ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς παρεμβάλλει τό τμῆμα πού λέγεται «ταξίδιον»[28], τοῦ ὁποίου τά γεγονότα θά ἔλαβαν χώρα, τουλάχιστον ἐν μέρει, κατά τό ταξίδι τοῦ Ἰησοῦ στά Ἱεροσόλυμα γιά τήν ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας[29], κατά τήν διαμονή Του στήν Περαία πρό καί μετά τήν ἑορτή τῶν Ἐγκαινίων[30]. Τά γεγονότα αὐτά ἀνήκουν στήν τελευταία περίοδο τοῦ δημοσίου βίου (βλ. κατωτέρω), ἀλλ' ἀσφαλῶς ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς σύναξε ἐδῶ μαζί γεγονότα καί λόγους τοῦ Ἰησοῦ πού ἀνῆκαν σέ διαφόρους χρόνους, ἀκόμη καί στό ἔργο του στήν Γαλιλαία.

28. Λουκᾶ θ΄, 51 – ιη΄, 30.
29. Ἰωάννου ζ΄, 2.
30. Ἰωάννου ι΄, 40: *«πάλιν»*.

3. Ἀπό τήν ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας -Ὀκτώβριος τοῦ 28- ἕως τό τελευταῖο Πάσχα -Μάρτιος τοῦ 29- (30 Ἀπριλίου):

Ὁ Ἰησοῦς μεταβαίνει στά Ἱεροσόλυμα γιά τήν ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας[31]. Κατά τό ταξίδι ἀποστέλλει τούς 70 μαθητές σέ κάθε πόλη καί τόπο πού θά πήγαινε καί Αὐτός, γίνεται δεκτός στήν Βηθανία ἀπό τήν Μάρθα καί τήν Μαρία[32], διδάσκει στούς μαθητές τήν Κυριακή προσευχή[33]. Φθάνοντας στά Ἱεροσόλυμα, διδάσκει στόν Ναό καί φανερώνεται ἐπισήμως κατά τήν τελευταία ἡμέρα τῆς ἑορτῆς[34], ἀπελευθερώνει τήν μοιχαλίδα[35] λέγοντας *«ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος βαλέτω λίθον ἐπ᾽ αὐτήν»*. Τά γεγονότα πού ἀκολουθοῦν, σύμφωνα μέ τό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιο, τοποθετοῦνται καλῶς μεταξύ τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας καί τῆς ἑορτῆς τῶν Ἐγκαινίων· εἶναι δέ ἡ διένεξη στόν Ναό[36], ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ[37], ἡ παραβολή τοῦ Καλοῦ Ποιμένος[38]. Μεταξύ Ὀκτωβρίου -ἑορτή τῆς Σκηνοπηγίας- καί Δεκεμβρίου -ἑορτή τῶν Ἐγκαινί-

31. Ἰωάννου ζ΄, 2, 8.
32. Λουκᾶ ι΄, 1-42.
33. Λουκᾶ ια΄, 1-13.
34. Ἰωάννου ζ΄, 2-53.
35. Ἰωάννου η΄, 1-11.
36. Ἰωάννου η΄, 12-59.
37. Ἰωάννου θ΄, 1-41.
38. Ἰωάννου ι΄ 1-21.

ων[39]- ἔλαβε χώρα μία διαμονή τοῦ Ἰησοῦ στήν Περαία[40]. Τόν Δεκέμβριο ὁ Ἰησοῦς παρεμβαίνει στήν ἑορτή τῶν Ἐγκαινίων[41] καί ἀποσύρεται ἐκ νέου στήν Περαία[42].

Κατά τό πρῶτο καί δεύτερο ἔργο στήν Περαία πρέπει νά συνέβησαν πολλά γεγονότα τά ὁποῖα διηγεῖται ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς στό τμῆμα τοῦ *«ταξιδίου»* καί δύσκολα πλαισιώνονται στήν ἀκριβέστερη χρονολογική τάξη. Τά κύρια γεγονότα εἶναι (σύμφωνα μέ τά κεφάλαια τοῦ Λουκᾶ θ΄, 51 ἕως ια΄, 13) τό συμπόσιο στήν οἰκία τοῦ ἄρχοντα Φαρισαίου[43] καί ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν[44]. Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κεφαλαίων αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπό διδαχές (παραβολές τοῦ ἐλέους, τῆς καλῆς χρήσεως τοῦ πλούτου, καταγγελίες τοῦ φαρισαϊκοῦ πνεύματος, κ.λπ.). Σέ κάποιο σημεῖο, μεταξύ τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας καί τοῦ Πάσχα, σέ περίοδο λιγώτερο ἀκριβολογημένη ἀλλ' ἀσφαλῶς πλησίον αὐτοῦ τοῦ Πάσχα[45], ὁ Ἰησοῦς μεταβαίνει στήν Βηθανία καί πραγματοποιεῖ ἐκεῖ τό θαῦμα, δηλαδή τήν ἔγερση τοῦ Λαζάρου, τό ὁποῖο θά προκαλέσει τήν ἀπόφαση τοῦ θανάτου του· μετά ἀπό

39. Ἰωάννου ι΄, 22.
40. Πρβλ. Ἰωάννου ι΄, 40.
41. Ἰωάννου ι΄, 22-33.
42. Ἰωάννου ι΄, 40-42.
43. Λουκᾶ ιδ΄, 1-6.
44. Λουκᾶ ιζ΄, 11-19.
45. Ἰωάννου ια΄, 55.

αὐτό, γιά νά ἐκφύγει τήν ἐπιβουλή τῶν Ἰουδαίων, ἀποσύρεται στήν Ἐφραίμ, παραμένοντας ἐκεῖ λίγες ἡμέρες[46].

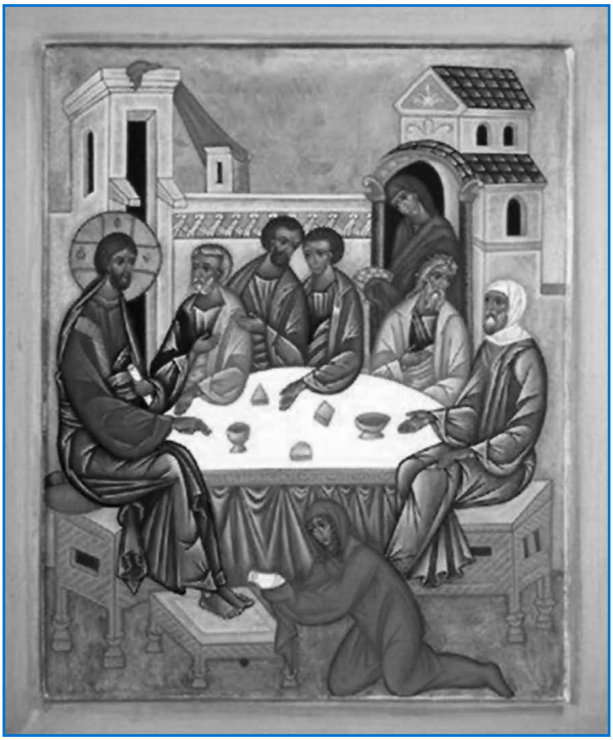
46. Ἰωάννου ια΄, 54.

4. Τό τελευταῖο ταξίδι στά Ἱεροσόλυμα καί ἡ τελευταία ἑβδομάδα[47].

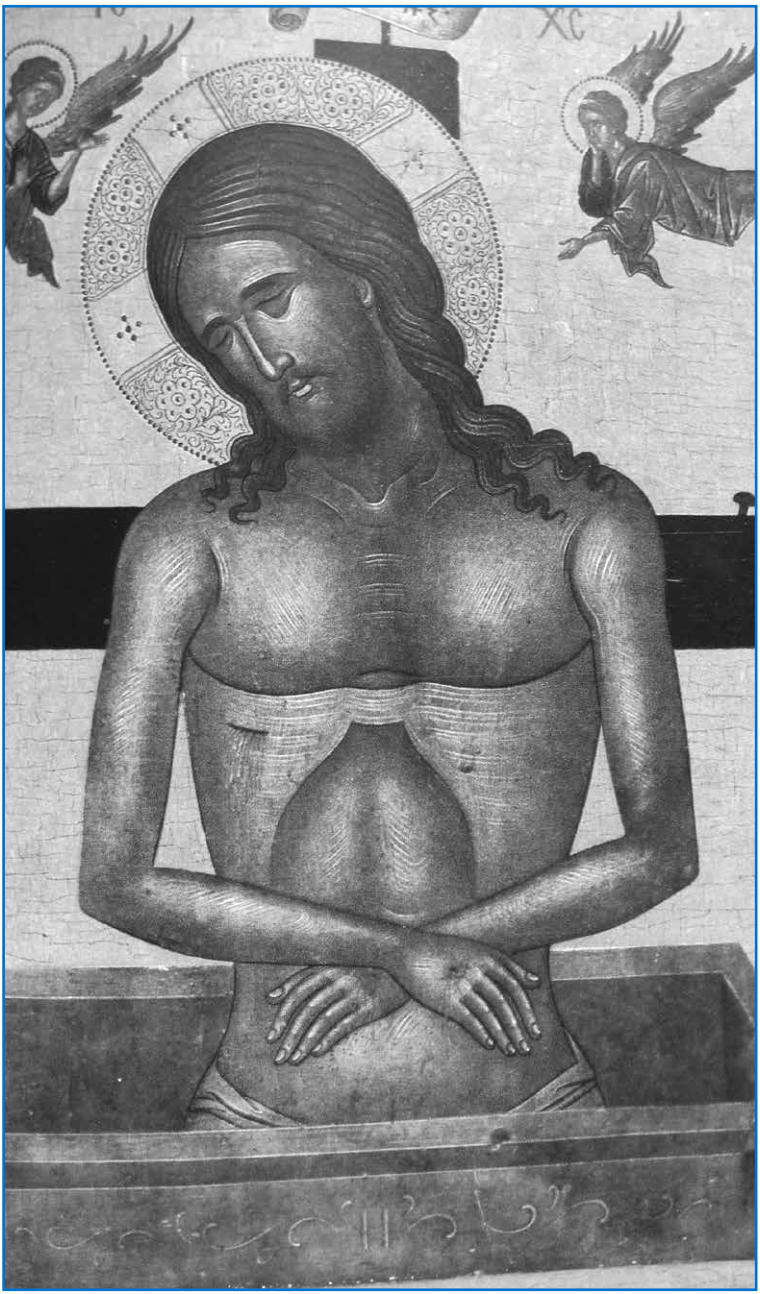
Ἀφήνοντας τήν Ἐφραίμ, ὁ Ἰησοῦς βαδίζει πρός Ἱεροσόλυμα, ὄχι ἀπευθείας, ἀλλά διερχόμενος μέσα ἀπό τήν Ἱεριχώ, ὅπου θεραπεύει τούς δύο τυφλούς καί καταλύει στήν οἰκία τοῦ Ζακχαίου· ἔπειτα μεταβαίνει στήν Βηθανία, ὅπου καλεῖται σέ δεῖπνο, καί ἡ Μαρία, ἀδελφή τοῦ Λαζάρου, τοῦ ἀλείφει τά πόδια, ἕξι ἡμέρες πρό τοῦ Πάσχα[48], δηλαδή τό Σάββατο. Τήν ἑπομένη[49], ὁ Ἰησοῦς εἰσέρχεται θριαμβευτικά στά Ἱεροσόλυμα καί τό βράδυ ἐπιστρέφει στήν Βηθανία[50]. Τήν Δευτέρα, ἐπιστρέφοντας στά Ἱεροσόλυμα, ἐπιτιμᾷ τήν ἄκαρπη συκιά, ἐκδιώκει ἀπό τόν Ναό ὅσους πωλοῦσαν διάφορα ἐμπορεύματα, καί ἐπιδίδονταν σέ ἐμπορικές συναλλαγές καί τό βράδυ ἐγκαταλείπει πάλι τήν πόλη[51]. Τήν Τρίτη, βρίσκεται πάλι στά Ἱεροσόλυμα, στόν Ναό[52], ὅπου συνδιαλέγεται μέ Ἀρχιερεῖς, Γραμματεῖς καί Πρεσβυτέρους. Καθώς βγαίνει ἀπό τόν Ναό, ἀρχίζει ἡ ἐσχατολογική ὁμιλία πρός τούς μαθητές[53]. Φαίνεται

47. Λουκᾶ ιή΄, 31 – κα΄, 38 καί παράλληλα Ἰωάννου ιβ΄.
48. Ἰωάννου ιβ΄, 1.
49. Ἰωάννου ιβ΄, 12.
50. Μάρκου ια΄, 11.
51. Μάρκου ια΄, 12-19.
52. Μάρκου ια΄, 27.
53. Μάρκου ιγ΄, 1.

ὅτι τήν Τετάρτη ὁ Ἰησοῦς δέν μετέβη στά Ἱεροσόλυμα, ἀλλά πέρασε ὅλη τήν ἡμέρα στήν Βηθανία μέ τούς Ἀποστόλους[54]. Κατά τήν ἡμέρα αὐτή ἔγινε τό δεύτερο συμβούλιο τοῦ Συνεδρίου[55], γιά τό ὁποῖο ἀναφέρουν τά εὐαγγελικά χωρία τῶν: Ματθαίου (κστ΄, 3-5), Μάρκου (ιδ΄, 1-2) καί Λουκᾶ (κβ΄, 1).

54. F. Prat, II, σ. 261.
55. Μετά τό τοῦ Ἰωάννου ια΄, 46-53.

Β΄. ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΜΑΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τό Πάθος τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καί Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ ὑπέρτατη φανέρωση καί δωρεά τοῦ Θεοῦ πρός τούς ἀνθρώπους. Στόν Δημόσιο Βίο Του τοποθετεῖται ἀπό τούς ἱερούς εὐαγγελιστές, κατά τό τρίτο Πάσχα, πού ὑπολογίζεται, σύμφωνα μέ τά βιβλικά δεδομένα ἀλλά καί τίς ἐξωβιβλικές μαρτυρίες, κατά τό 782 ἀπό κτίσεως Ρώμης, χρονολογία ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στό ἔτος 29 μ.Χ. Πρέπει γιά τούς ὑπολογισμούς αὐτούς νά ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι ὁ ἀκριβής χρονικός προσδιορισμός τῶν γεγονότων δέν εἶναι εὔκολος. Ὡστόσο ἡ Ἐκκλησία δέν θέτει αὐτή τήν προτεραιότητα γιά τήν ἑορτή.

Τό Πάθος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἑρμηνεύθηκε ἀπό τόν Ἴδιο τόν Κύριό μας ὅτι εἶναι:

Ὁ ἀναγκαῖος θάνατος τοῦ κόκκου τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος πέφτοντας στήν γῆ φέρνει πολύ καρπό[56].

Ἡ ὑπέρτατη δόξα Του (μαζί μέ τήν Ἀνάσταση) ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ Πατρός[57].

Ἡ ὥρα τῶν ἐχθρῶν καί ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους[58].

Προσφορά τῆς ζωῆς πρός λύτρωση πολλῶν[59].

56. Ἰωάννου ιβ΄, 24.
57. Ἰωάννου ιγ΄, 31-32, ιζ΄, 5. Πρβλ. ζ΄, 39.
58. Λουκᾶ κβ΄, 53.
59. Ματθαίου κ΄, 28.

Ἡ ἀναγκαία ἐκπλήρωση τῶν προφητειῶν, ὥστε ὁ Ἰησοῦς Χριστός νά εἰσέλθει στή δόξα Του[60].

Ἡ πρώτη ἀποστολική κατήχηση εἶδε στό Πάθος:

Ἕνα γεγονός πού συνέβη ὅπως τό εἶχε προείδει καί ἀποφασίσει ὁ Θεός[61].

Μία ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων ἀποδοκιμασία τοῦ *«λίθου»*, ὁ ὁποῖος μετά ἀπέβη ἀκρογωνιαῖος[62].

Μία συνένωση τοῦ Ἡρώδου καί τοῦ Πιλάτου, κατ᾽ ἐπέκταση τῶν εἰδωλολατρῶν καί τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐναντίον τοῦ ἁγίου Παιδός τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἰησοῦ, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, γιά νά τοῦ κάνουν ὁτιδήποτε *«ἡ χεὶρ καὶ ἡ βουλὴ»* τοῦ Θεοῦ εἶχε ἤδη προορίσει[63].

Ἀργότερα, μία θεολογική ἐμβάθυνση ἐξῆρε ἀκόμη περισσότερο τήν ἁγιάζουσα δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ Πατρός στό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ[64]. Ὁ Θεός Πατέρας δίχως νά λυπηθεῖ τόν ἴδιο τόν Υἱόν Του, Τόν παραδίνει γιά χάρη ὅλων ἐμᾶς[65]. Τελειοποιεῖ, διά μέσου τῶν παθημάτων, τόν ἀρχηγό καί ὁδηγό τῆς σωτηρίας μας[66], δηλαδή Τόν καθιστᾶ σέ ὅλα ὅμοιο μέ τούς ἀδελφούς Του, πειραζόμενο καί δοκιμαζόμενο ὅπως ἐκεῖνοι, καί γι᾽ αὐτό ἐλεήμονα, σέ θέση νά συμπαθεῖ

60. Λουκᾶ κδ΄, 25-27.
61. Πράξεων β΄, 23.
62. Πράξεων δ΄, 11.
63. Πράξεων δ΄, 26–28.
64. Πρός Ρωμαίους γ΄, 25-26.
65. Πρός Ρωμαίους η΄, 32.
66. Πρός Ἑβραίους β΄, 10.

τίς ἀδυναμίες μας[67]. Αὐτός ἔμαθε καί ἐδίδαξε μέ τό παράδειγμά Του, μέσω τῶν παθημάτων Του, τί εἶναι ἡ ὑπακοή, προσέφερε κατά τίς ἡμέρες τῆς ζωῆς Του προσευχές καί ἱκεσίες μέ μεγάλη κραυγή καί δάκρυα καί εἰσακούσθηκε γιά τήν εὐσέβειά Του καί, μέ τή θυσία του, κατέστη γι' ὅλους ὅσοι ὑπακούουν σέ Αὐτόν, αἰτία αἰώνιας σωτηρίας, ἀφοῦ ἀνακηρύχθηκε ἀπό τόν Θεό Ἀρχιερέας κατά τήν τάξη Μελχισεδέκ[68]. Αὐτός προσφέρθηκε (αὐθόρμητα) στόν Θεό ὡς ἄμωμο θύμα[69].

Τά θεολογικά λοιπόν θέματα, τά ὁποῖα ἐξηγοῦν καί συντονίζουν τά γεγονότα τοῦ Πάθους, εἶναι: 1) Ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους, 2) Ἡ αὐθόρμητη προσφορά τοῦ Ἰησοῦ, 3) Τό θέλημα τοῦ Πατέρα καί ἡ ὑπακοή τοῦ Ἰησοῦ, 4) Ὁ ἱερατικός χαρακτήρας τῶν παθημάτων, 5) Ἡ διέλευση τοῦ Ἰησοῦ διά μέσου ὅλων τῶν δοκιμασιῶν τῶν ἀνθρώπων, 6) Ἡ υἱϊκή προσευχή, 7) Ὁ καρπός τοῦ σπόρου ὁ ὁποῖος πέφτει στήν γῆ, 8) Ἡ συντελούμενη λύτρωση.

67. Πρός Ἑβραίους β΄, 17-18, δ΄, 15.
68. Πρός Ἑβραίους ε΄, 7-10.
69. Πρός Ἑβραίους θ΄, 14.

1. Ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους ἀναλαμβάνει δράση

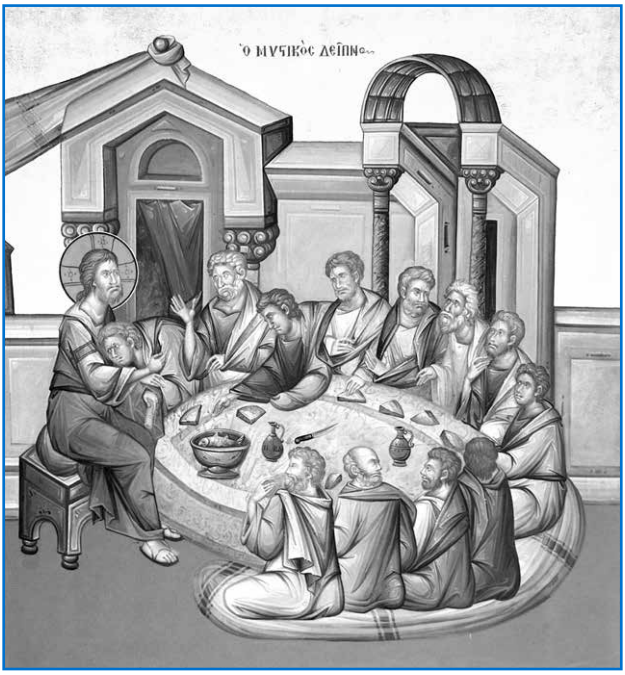
Τό δρᾶμα πού διήρκεσε σέ ὅλον τόν Δημόσιο Βίο τοῦ Ἰησοῦ, ἦταν ὁ ἀγώνας μεταξύ τῆς ἀπιστίας τῶν Ἰουδαίων καί τοῦ κηρύγματός Του. Αὐτή ἡ σύγκρουση κορυφώνεται μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Μεγάλου Συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων νά θανατωθεῖ ὁ Ἰησοῦς, ἀπόφαση πού λήφθηκε μετά τήν ἔγερση τοῦ Λαζάρου[70]. Μία δεύτερη συγκέντρωση τοῦ Συνεδρίου δύο ἡμέρες πρό τοῦ Πάσχα ἀποφασίζει γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά συλλαμβανόταν ὁ Ἰησοῦς[71]. Κατά τήν ἴδια ἡμέρα ἤ κατά τόν ἴδιο χρόνο ὁ Ἰούδας παρουσιάζεται γιά νά παραδώσει τόν Ἰησοῦ. Ὁ Σατανᾶς εἰσῆλθε στόν μαθητή αὐτόν[72]. Ἡ τιμή εἶναι τριάκοντα ἀργύρια, τιμή κατώτερη τῆς τιμῆς τῶν δούλων.

2. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος

Κατά τόν Μυστικό Δεῖπνο ἐκδηλώνεται ἡ ἑκούσια προσφορά τοῦ Ἰησοῦ καί ἡ ὑπακοή Του στόν Θεό Πατέρα.

Τό χωρίο Ἰωάννου ιγ΄, 1 βλέπει στά γεγονότα τοῦ Δείπνου τήν μέγιστη ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ (μή ἐξαιρουμένου καί τοῦ ὑπόλοιπου μέρους

70. Ἰωάννου ια΄, 46-53.
71. Ματθαίου κστ΄, 3-5.
72. Λουκᾶ κβ΄, 3, Ἰωάννου ιγ΄, 2.

τοῦ Πάθους). Οἱ ὑπέρτατες μαρτυρίες τῆς ἀγάπης ὀφείλονται στό γεγονός ὅτι ὁ Ἰησοῦς γνωρίζει ὅτι ἦλθε ἡ ὥρα Του νά ἀνεβεῖ πρός τόν Πατέρα.

Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλο τόν Δημόσιο Βίο Του ἰδιαίτερα τώρα εἶναι ὁ διακονῶν[73], διδάσκει τήν ταπεινοφροσύνη, πρῶτα μέ λόγους[74], μετά μέ τό παράδειγμα[75] νίπτοντας τά πόδια τῶν Δώδεκα. Κατόπιν δείχνει στούς μαθητές Του ὅτι δέν μεταβαίνει

73. Λουκᾶ κβ΄, 27.
74. Λουκᾶ κβ΄, 24-30.
75. Ἰωάννου ιγ΄, 1-17.

στόν θάνατο κατόπιν ἐξαναγκασμοῦ ἤ χωρίς ἐπίγνωση. Ἔτσι φανερώνει τόν προδότη, ὁ ὁποῖος ἀμέσως μετά, ἀφοῦ εἰσῆλθε σέ αὐτόν ὁ Διάβολος, ὁ ἄρχοντας τοῦ σκότους, νύκτα φεύγει ἀπό τόν Δεῖπνο[76].

Στόν Μυστικό Δεῖπνο διακρίνουμε τρία μέρη.

Στό πρῶτο μέρος ὁ Κύριος θεσμοθετεῖ τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Κατά τήν διάρκεια τοῦ Δείπνου ὁ Ἰησοῦς δίνει στούς Ἀποστόλους τό Σῶμα Του καί τό Αἷμα Του καί τούς ἐμπιστεύεται μέ τόν τρόπο αὐτό τήν Θυσία τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὅπως ἡ Διαθήκη μεταξύ Θεοῦ καί Ἰσραήλ, τοῦ περιούσιου ἔθνους, εἶχε ἐπικυρωθεῖ μέ τό αἷμα τῶν θυμάτων ὅπως ἀναφέρεται στήν ἔξοδο κδ΄, 5-8: *«Ἀπέστειλε κατόπιν νεαροὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἔφεραν μοσχάρια, τὰ ὁποῖα προσέφεραν ὁλοκαυτώματα ὡς θυσίαν εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των.*

Ὁ Μωϋσῆς ἔλαβε τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυσιασθέντων ζώων καὶ τὸ ἔθεσεν εἰς δοχεῖα, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ τὸ ἔχυσε πλησίον στὸ θυσιαστήριον.

Ἔλαβε κατόπιν τὸ βιβλίον τῆς Διαθήκης, ὅπου εἶχε γράψει τὰς ἐντολάς, ἀνέγνωσεν αὐτὸ εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ καὶ οἱ Ἰσραηλῖται εἶπαν· "ὅλα ὅσα διέταξεν ὁ Κύριος, θὰ ἐφαρμόσωμεν καὶ θὰ ἀκούσωμεν".

Λαβὼν ἔπειτα ὁ Μωϋσῆς τὰ δοχεῖα μὲ τὸ αἷμα ἐρράντισε μὲ αὐτὸ τὸν λαὸν καὶ εἶπεν· "ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς Διαθήκης, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Κύριος πρὸς

76. Ἰωάννου ιγ΄, 18-30.

ἐσᾶς, διὰ νὰ ἐφαρμόσετε ὅλας αὐτὰς τὰς ἐντολάς του"». Ἔτσι καί ἡ Νέα Διαθήκη, τήν ὁποία ὁ Θεός συνάπτει διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος, θά ἐπικυρωθεῖ μέ τό Αἷμα τοῦ Ἴδιου τοῦ Ἰησοῦ. Τό Αἷμα Του θά χυθεῖ ὑπέρ ὅλων γιά τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τους, τό Σῶμα Του ἐντός ὀλίγου θά δοθεῖ σέ θυσία. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος, συνεχιζόμενος ἀνά τούς αἰῶνες κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Ἰησοῦ, θά εἶναι ἡ «ἀνάμνηση» καί θά πραγματοποιεῖ τούς καρπούς τῆς θυσίας ἐπάνω στόν Σταυρό, ἀπό τόν ὁποῖο ἤδη ὁ πρῶτος Δεῖπνος ἔχει τήν ἀξία του.

Στό δεύτερο μέρος, ἀφοῦ ἔχει θεσμοθετηθεῖ τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὁ Ἰησοῦς ἀπευθύνει πρός τούς Ἀποστόλους καί τούς διαδόχους τους ὡς δωρεά τούς τελευταίους λόγους παρηγορίας καί προειδοποιήσεων. Οἱ κύριες γραμμές τῆς διδαχῆς εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

α΄) Ὁ Ἰησοῦς βεβαιώνει τούς Μαθητές σχετικά μέ τό ὅτι προσεχῶς θά δοξασθεῖ καί ὅτι φέρνει ἐντός Του τήν δόξα τοῦ Θεοῦ[77].

β΄) Δίνει σ' αὐτούς τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης, ἐντολή νέα[78], διακριτικό τῶν μαθητῶν Του[79], πού ἀντιστοιχεῖ στήν δική Του πρός αὐτούς ἀγάπη[80].

77. Ἰωάννου ιγ΄, 31-33.
78. Ἰωάννου ιγ΄, 34.
79. Ἰωάννου ιγ΄, 35.
80. Πβλ. Ἰωάννου ιγ΄, 34, ιε΄, 12-13.

γ΄) Τούς προτρέπει νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη στόν Θεό καί σ᾽ Αὐτόν[81].

δ΄) Τούς διδάσκει ἀναφορικά μέ τό ἔργο τοῦ Πατέρα καί τοῦ Υἱοῦ γιά τήν σωτηρία τους. Ὁ Πατέρας προετοίμασε γιά τόν καθένα τήν θέση του στόν οὐρανό.

ε΄) Ὁ Υἱός ἀρχίζει ἕνα ταξίδι, τοῦ ὁποίου τελική φάση θά εἶναι ἡ κοινή ζωή μέ τόν Πατέρα[82]. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια, ἡ ζωή· εἶναι ἡ μοναδική ὁδός γιά νά ἔλθει κάποιος στόν Πατέρα. Ὅποιος Τόν γνωρίζει, γνωρίζει τόν Πατέρα, χάρις στήν κοινότητα οὐσίας καί ζωῆς μεταξύ Ἰησοῦ καί Πατρός, πού φανερώθηκε μέ λόγους καί ἔργα[83].

στ΄) Ὁ Ἰησοῦς τονίζει τήν χρησιμότητα τῆς ἀναχωρήσεώς Του καί τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς προσευχῆς στό ὄνομά Του[84].

ζ΄) Ὁ Ἰησοῦς ὑπόσχεται ὅτι θά στείλει τό Πνεῦμα τό Ἅγιο καί περιγράφει τήν ἐνέργειά Του: Θά εἶναι Παράκλητος, θά μένει αἰώνια μαζί τους ὡς Πνεῦμα ἀληθείας[85].

η΄) Ὁ Ἰησοῦς θά ἐπιστρέψει μετά τήν Ἀνάστασή Του καί θά εἶναι ζωοποιό πνεῦμα: Στήν κοινωνία

81. Ἰωάννου ιδ΄, 1.
82. Ἰωάννου ιδ΄, 2-5.
83. Ἰωάννου ιδ΄, 6-11.
84. Ἰωάννου ιδ΄, 12-14.
85. Ἰωάννου ιδ΄, 15-17.

ζωῆς ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξύ Ἰησοῦ καί Πατέρα, θά μετάσχουν καί αὐτοί[86].

θ΄) Ἡ Ἁγία Τριάδα κατοικεῖ σέ ὅποιον τηρεῖ τίς ἐντολές[87].

ι΄) Τελευταῖα κίνητρα χαρᾶς εἶναι ἐκ νέου ἡ φωτιστική ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τό χάρισμα τῆς εἰρήνης, ἡ μετάβασή Του πρός τόν Πατέρα, ἡ νίκη ἐπί τοῦ ἄρχοντα τοῦ κόσμου[88].

Ἡ συνέχεια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου[89] εἶναι μία συλλογή ἀποφθεγμάτων τοῦ Ἰησοῦ πού λέχθηκαν ἴσως σέ διάφορες περιστάσεις[90]. Ἀποκαλύπτεται ἐδῶ ἀπό τόν Ἰησοῦ πρό παντός τό μυστήριο τῆς ἑνώσεώς μας μαζί Του.[91] Ὁ Ἰησοῦς βλέπει ὅτι πραγματοποιεῖ τελείως «ἀληθινά» στοιχεῖα ὀργανικῆς ἑνώσεως καί ζωτικῆς συνοχῆς μέ τά κλήματα ὥστε νά ἐπιτευχθεῖ ἕνωση ἀναγκαία, ἡ ὁποία θά φέρει τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς προσευχῆς καί τήν δόξα τοῦ Πατέρα. Ἡ ἕνωση αὐτή ἔχει ὡς προϋπόθεση τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν, ἰδιαίτερα τῆς ἀγάπης, τῆς ὁποίας ὑπόδειγμα εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Ἴδιου.

Ὁ Ἰησοῦς μετά προλέγει στούς Ἀποστόλους τό μίσος τοῦ κόσμου, τούς διωγμούς, ὑπόσχεται ὅτι θά

86. Ἰωάννου ιδ΄, 18-20.
87. Ἰωάννου ιδ΄, 21-24.
88. Ἰωάννου ιδ΄, 25-31.
89. Ἰωάννου ιε΄ - ιστ΄.
90. M.-J. Lagrange, St. Jean, σ. 398-400.
91. Ἰωάννου ιε΄, 1-17.

ἀποστείλει τό Ἅγιο Πνεῦμα ὡς μάρτυρά Του, ὡς κατήγορο τοῦ κόσμου καί φωτιστή τῆς Ἐκκλησίας[92]. Ὁλοκληρώνοντας τήν ὁμιλία Του, ὁ Ἰησοῦς στηρίζει ἀκόμη τούς μαθητές Του μιλώντας γιά τήν ἐπιστροφή Του[93], γιά τήν ἀγάπη τοῦ Πατέρα πρός τούς μαθητές[94], γιά τήν ἕνωσή Του μέ τόν Πατέρα καί γιά τήν νίκη ἔναντι τοῦ κόσμου[95].

Στό τρίτο μέρος τῆς καρδιακῆς ἐκχύσεως τοῦ Ἰησοῦ κατά τόν Μυστικό Δεῖπνο, ἐντάσσεται ἡ ἀρχιερατική προσευχή, κατά τήν ὁποία ὁ Κύριός μας ζητεῖ ἀπό τόν Ἐπουράνιο Πατέρα νά δοξασθεῖ[96], νά διαφυλαχθοῦν οἱ Ἀπόστολοι στήν πίστη, νά διατηρηθοῦν ἑνωμένοι μαζί Του καί μεταξύ τους "*ἵνα ὦσιν ἕν*", νά ἁγιασθοῦν αὐτοί γιά τούς ὁποίους ὁ Ἰησοῦς προσφέρεται ὡς θύμα[97]. Τέλος δέ γιά τούς μελλοντικούς μαθητές[98], ζητεῖ "*ἵνα ὦσιν ἓν καὶ ὦσιν*" ὅπου ὁ Ἰησοῦς εἶναι.

Οἱ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ μετά τόν Μυστικό Δεῖπνο μαζί μέ τήν προσευχή Του εἶναι μεταξύ τῶν πλουσιωτέρων σελίδων τοῦ Εὐαγγελίου γιά τίς ἀποκαλύψεις τίς ὁποῖες ὁ Ἰησοῦς κάνει ἐκεῖ ὅσον ἀφορᾶ τό μυστήριο τοῦ προσώπου Του καί τῆς ζωῆς Του[99].

92. Ἰωάννου ιε΄, 26, ιστ΄, 8, ιστ΄, 13-15.
93. Ἰωάννου ιστ΄, 16-22.
94. Ἰωάννου ιστ΄, 27.
95. Ἰωάννου ιστ΄, 28-33.
96. Ἰωάννου ιζ΄, 1-5.
97. Ἰωάννου ιζ΄, 6-19.
98. Ἰωάννου ιζ΄, 20-26.
99. Γιά σχετική ἐμβάθυνση, βλ. J.-M. Voste, Studia Ioannea,

3. Ἡ ἀγωνία στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ

Μετά τό τέλος τῆς ἀρχιερατικῆς προσευχῆς γιά τόν ἑαυτό Του, γιά τούς Ἀποστόλους καί γιά ὅσους πιστέψουν σ᾽ Αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐξέρχεται ἀπό τό ὑπερῶο τοῦ Δείπνου καί μεταβαίνει στόν κῆπο τῶν ἐλαιῶν. Τά αἰσθήματα πού Τόν διακατέχουν, εἶναι λύπη *(«λυπεῖσθαι»)*[100], ἀδημονία *(«ἀδημονεῖν»)*, φρίκη καί ἔκπληξη *(«ἐκθαμβεῖσθαι»)*. Εἶναι αἰσθήματα τά ὁποῖα βιώνουν οἱ ἄνθρωποι καί τά ὁποῖα ὁ Ἰησοῦς ἔπρεπε νά συμμερισθεῖ[101]. Ἡ λύπη ὠθεῖ τόν Ἰησοῦ νά ζητήσει ἀπό τόν Πατέρα νά ἀποφύγει τό ποτήρι τοῦ πάθους καί ἀμέσως συμμορφώνεται μέ τό θέλημα τοῦ Πατέρα[102]. Ὁ Ἰησοῦς, φοβούμενος τόν θάνατο, περιέρχεται σέ τέτοια ἀγωνία, ὥστε ἱδρώνει αἷμα (τό φαινόμενο δέν φαίνεται ξένο στίς φυσικές αἰτίες[103]).

Ρώμη 1930, σ. 251-301. A. Durand, Le Discours de la Cene (ἐν Rech. Sc.rel., 1 [1910], σ. 97 - 131, 513-39, 2 [1911], σ. 321-49. 521-49). J. Hubey, Le discourse de Jesus après la Cene [Verbum Salutis], Παρίσιοι 1932).

100. Ματθαίου κστ΄, 37.

101. Πρός Ἑβραίους β΄, 17-18.

102. Πρβλ. Πρός Φιλιππισίους β΄, 8: *«γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ»*.

103. Πρβλ. U. Holzmeister, Exempia sudoris sanguinei, ἐν Verbum Domini, 23 [1943], σ. 71-76.

4. Ἡ θρησκευτική δίκη

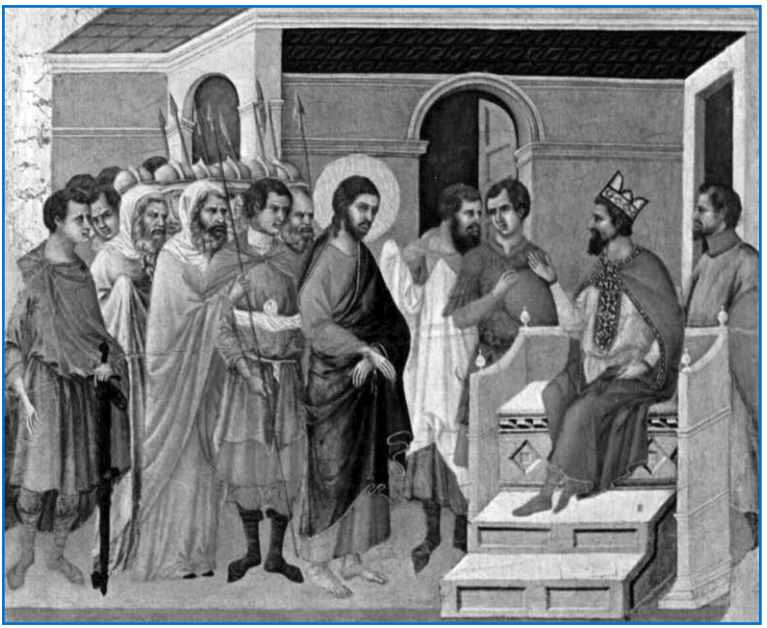
Ἡ σειρά τῶν γεγονότων φαίνεται νά εἶναι ἡ ἀκόλουθη: Μετά τήν σύλληψή Του στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ ὁ Ἰησοῦς ἀνακρίνεται ἰδιωτικά ἀπό τόν Ἀρχιερέα Ἄννα, ὁ ὁποῖος ὡς ἐμπειρώτερος καί ἰσχυρότερος τοῦ διορισμένου Ἀρχιερέως Ἰωσήφ Καϊάφα πού ἦταν γαμβρός του, θά μποροῦσε νά βρεῖ εὐκολώτερη αἰτία γιά καταδίκη[104]. Ὁδηγεῖται κατόπιν στόν Καϊάφα, τόν Ἀρχιερέα τοῦ ἔτους ἐκείνου, καί στό Μέγα Συνέδριο, πού συγκεντρώθηκε μέσα στήν νύκτα στήν οἰκία του[105], ὅπου ρωτᾶται ἄν εἶναι ὁ Χριστός καί ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ.

Οἱ δύο ἐρωτήσεις εἶναι καλῶς χωρισμένες καί τό νόημα πού δίνει ὁ Καϊάφας στήν δεύτερη εἶναι ἄν εἶναι ὁ κατά φύσιν Υἱός τοῦ Θεοῦ, μέ τήν ἔννοια τῶν Ψαλμῶν[106] καί αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ[107]. Ὁ Ἰησοῦς, μέ τήν φράση *«ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ»*[108], ἀπαντᾶ βεβαιωτικά στίς δύο ἐρωτήσεις καί ἀναφέροντας τό χωρίο τοῦ προφήτου Δανιήλ ζ΄, 13-14 ἀποδεικνύει τήν μεσσιανικότητά Του: Τό *«καθέζεσθαι ἐκ δεξιῶν*

104. Ἰωάννου η΄, 13-24.
105. Ματθαίου κστ΄, 57-66.
106. Ψαλμοῦ β΄, 7.
107. Ἰωάννου ε΄, 18.
108. Ματθαίου κστ΄, 64.

τοῦ Θεοῦ» σημαίνει ὅτι ἔχει θεῖες τιμές καί ἄρα θεία φύση[109].

Ἡ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ, πού ἐκφωνήθηκε ἀπό τόν Καϊάφα καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τό Μεγάλο Συνέδριο, ἐπιβλήθηκε διότι Αὐτός διακήρυξε *"ἑαυτὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ"*[110]. Τό νά παρουσιασθεῖ κάποιος ὡς ὅμοιος πρός τόν Θεό[111] ἐθεωρεῖτο βλασφημία[112] καί γι᾽ αὐτό ἔπρεπε νά τιμωρηθεῖ μέ θάνατο.

109. Πρβλ. A. Medebielle, ἐν La Ste Bible, ἔκδ. L. Pirot, XII, Παρίσιοι 1938, σ. 293-94).
110. Πρβλ. Ἰωάννου ιθ΄, 7.
111. Πρβλ. Μάρκου β΄, 7 καί Ἰωάννου ι΄, 33.
112. Λευϊτικοῦ κδ΄, 16.

Τό Συνέδριο τῶν Ἰουδαίων ἦταν τό ἀνώτατο Ὄργανο διοικήσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν –πού εἶναι γνωστό ὡς Μέγα Συνέδριο καί ἀντιστοιχεῖ στόν θεσμό τῆς Βουλῆς– καί εἶχε ἐξουσία ζωῆς καί θανάτου σέ ὅλους τούς Ἰσραηλίτες χωρίς νά ἐξαιροῦνται οἱ Βασιλεῖς καί οἱ Ἀρχιερεῖς. Αὐτό ἐξέδωσε θανατική ἀπόφαση γιατί τοῦ εἶχε ἀφεθεῖ τό δικαίωμα αὐτό ἀπό τήν Ρωμαϊκή Διοίκηση, ἀλλά δέν μποροῦσε νά ἐκτελέσει τήν ποινή. Γι' αὐτό κρίθηκε ἀναγκαῖο νά ἀναφέρει τήν ὑπόθεση καί νά ζητήσει τήν ἐπικύρωση τῆς ποινῆς ἀπό τήν Ρωμαϊκή Ἀρχή[113].

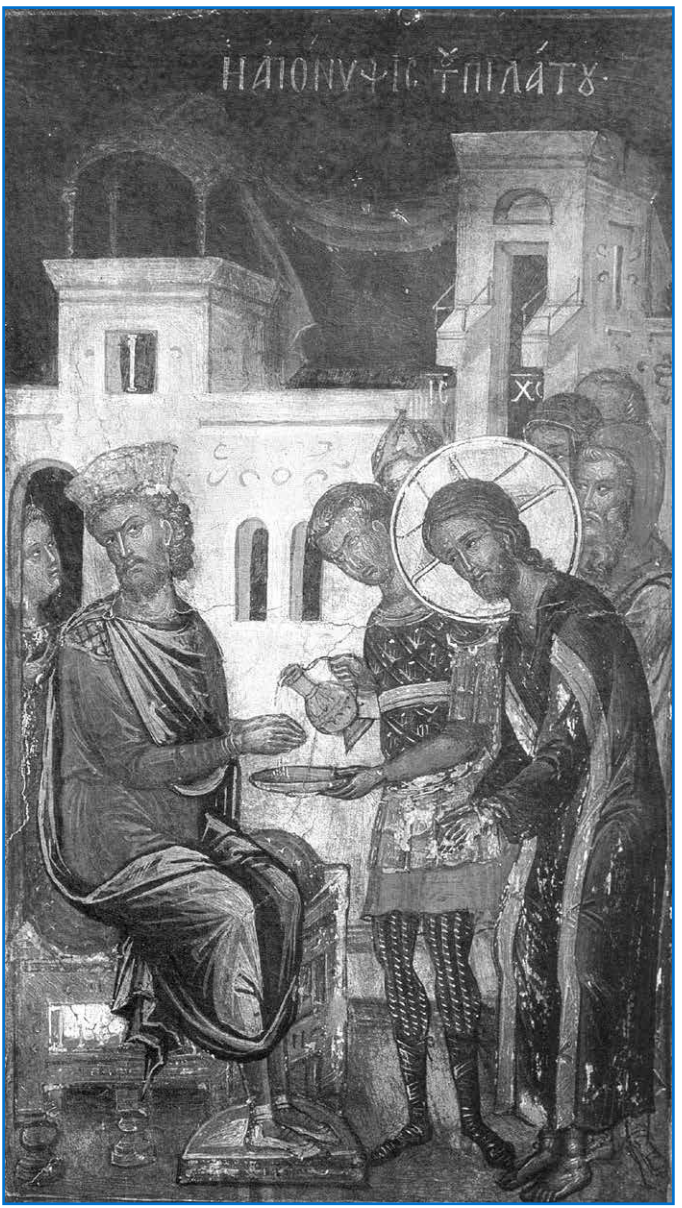
Μέ τήν καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ σέ θάνατο τερματίζεται ἡ θρησκευτική δίκη πού διεξήχθη, κατά τούς εἰδικούς ἐρευνητές, ἀντίθετα πρός τήν ἑβραϊκή δικονομία, καί γιά τόν λόγο αὐτό ἦταν παράνομη[114]. Ἀλλά ἀκόμα καί ἄν παραμερισθεῖ ἡ δικονομική ἀταξία, ἡ ἀπόφαση μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι ὑπῆρξε ἄδικη, καθόσον οἱ κριτές ὄφειλαν νά γνωρίζουν ἀπό τήν προπαρασκευή τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί ἀπό τίς ἀποδείξεις τοῦ Ἰησοῦ ὅτι, παρουσιαζόμενος Αὐτός ὡς Υἱός τοῦ Θεοῦ, δέν προσέβαλλε τήν ἁγιότητα τοῦ μόνου Θεοῦ. Τήν ἄδικη ἀπόφαση, τῆς ὁποίας προηγήθηκε τό «*ῥάπισμα*»[115] καί ἡ τριπλή ἄρνηση τοῦ

113. Ἰωάνου ιή΄, 31. Πρβλ. U. Holzmeister, Historia aetatis Novi Testamenti, β΄, ἔκδ., Ρώμη 1938, σ. 99-100.
114. H. L. Stravk-P. Billerbeck, Kommentar zum N.T., aus Talmud und Midrasch, I, Das Evangelium nach Mat., Μόναχον 1922, σ. 1024.
115. Ἰωάννου ιή΄, 22.

Πέτρου[116], ἀκολούθησαν οἱ ἀπό μέρους τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου καί τῶν ὑπηρετῶν προσβολές[117], καί ἡ δεύτερη καταδίκη τό πρωΐ[118] ὑπῆρξε ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους σέ δράση.

116. Περί τῆς ἁρμονίας τῶν διηγήσεων βλ. F. Prat, II, σ. 355–56.
117. Ματθαίου κστ΄, 67-68.
118. Λουκᾶ κβ΄, 66-71.

Η ΑΠΟΝΥΨΙΣ ΤΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ

5. Ἡ πολιτική δίκη

Ὅταν ἔφεραν τόν Ἰησοῦ ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, οἱ Ἰουδαῖοι Τόν κατηγόρησαν ὡς ἔνοχο πολιτικῶν ἐγκλημάτων, τῶν μόνων τά ὁποῖα θά ἔκαναν τόν Ρωμαῖο Προκουράτορα (Διοικητή) νά ἐπικυρώσει τήν θανατική καταδίκη. Τόν κατηγόρησαν πρῶτον γενικά ὡς κακοποιό[119], στήν συνέχεια ὡς πολιτικό ταραχοποιό μέ τήν πρόφαση ὅτι ὀνόμαζε τόν ἑαυτό του βασιλιά καί ἀπηγόρευε τήν καταβολή τῶν φόρων[120].

Ὁ Πιλᾶτος ἀνεγνώρισε ἕξι φορές τήν ἀθωότητα τοῦ Ἰησοῦ:

Πρῶτον, μετά τήν ἀνάκριση σχετικά μέ τήν βασιλική ἰδιότητα[121], βλέποντας ὅτι δέν πρόκειται περί ἐπικίνδυνης ἰδιότητας.

Δεύτερον, μετά τήν παραπομπή στόν Ἡρώδη[122], βλέποντας ὅτι οὔτε ὁ Ἡρώδης τόν καταδίκασε.

Τρίτον, μετά τήν ἀποτυχημένη πρόταση ἀντικαταστάσεως μέ τόν Βαραββᾶ καί τό μήνυμα τῆς συζύγου του, τῆς ὁποίας οἱ λόγοι ἐντυπωσιάζουν τόν Πιλᾶτο[123].

119. Ἰωάννου ιη΄, 30.
120. Λουκᾶ κγ΄, 2, 5.
121. Ἰωάννου ιη΄, 38.
122. Λουκᾶ κγ΄, 14.
123. «Μηδέν σοί καί τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ» (Ματθαίου κζ΄, 19. Πρβλ. Λουκᾶ κγ΄, 22: «ὁ δὲ τρίτον εἶπε...»).

Τέταρτον, μετά τήν μαστίγωση καί τήν στέψη μέ στεφάνι ἀπό ἀγκάθια[124]. Ὁ Πιλᾶτος θέλει νά ἀποδείξει ὅτι ἐπέβαλε τήν μαστίγωση γιά νά ἱκανοποιήσει τούς Ἰουδαίους, μέ τήν πρόθεση ὅμως νά μήν προχωρήσει περαιτέρω.

Πέμπτον, ἀμέσως μετά, ὅταν εἶπε: *«ἴδε ὁ ἄνθρωπος»*, καί οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦν νά σταυρωθεῖ[125].

Ἕκτον, μετά τόν τελευταῖο διαξιφισμό μέ τούς Ἰουδαίους. Ὁ Πιλᾶτος, ὑποχωρώντας στόν φόβο μήπως κατηγορηθεῖ ἐνώπιον τοῦ Καίσαρος (τοῦ Τιβερίου) ὅτι ἀπάλλαξε ἔνοχο γιά ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας, νίπτει τάς χείρας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ[126].

Πραγματοποιήθηκαν τότε οἱ λόγοι τοῦ Ψαλμοῦ β΄, 1-2 περί τῆς συνωμοσίας τῶν Βασιλέων καί τῶν Ἀρχόντων κατά τοῦ Χριστοῦ, τούς ὁποίους οἱ πρῶτοι Χριστιανοί θυμοῦνταν[127]. Ὁ Ἰησοῦς ἔπαθε καί σύμφωνα μέ ὅσα προφήτευσε ὁ Ἡσαΐας[128]. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ *«παῖς τοῦ Γιαχβέ»* (ὁ Δοῦλος τοῦ Κυρίου), ὁ ὁποῖος δέν ἀποστρέφει τό πρόσωπό Του ἀπό ἐμπτυσμούς, ἔδωσε τόν νῶτο Του σέ μαστίγωση καί τίς παρειές Του σέ ἐκείνους πού ἐκρίζωσαν τό γένειό Του. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῶν πόνων, πού ἐξοικειώθηκε μέ τίς θλίψεις, πού κακοποιήθηκε, πού

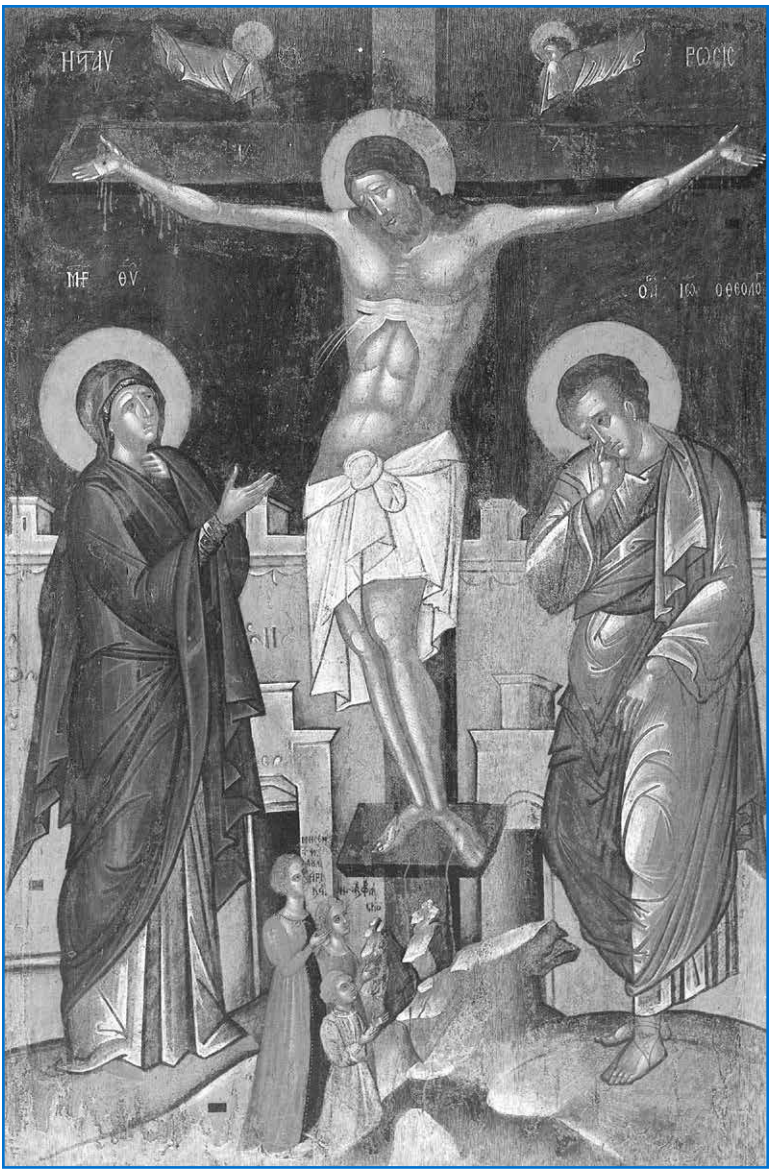
124. Ἰωάννου ιθ΄, 4.
125. Ἰωάννου ιθ΄, 6.
126. Ματθαίου κζ΄, 24.
127. Πράξεων δ΄, 5-12.
128. Ἡσαΐου ν΄, 6, νβ΄, 13 – νγ΄, 12.

ἐγκαταλείφθηκε, πού δέν ἄνοιξε τό στόμα, ὅμοιος μέ ἀρνί πού ὁδηγεῖται στήν σφαγή.

Ὁ Ἰησοῦς δείχνει μέ ὅλο τό Πάθος τήν δική Του προστασία τήν ὁποία ὁ Θεός Τοῦ παραχωρεῖ[129]. Ἀποκαλύπτεται κατά τίς ἀποκρίσεις Του ὡς βασιλιάς πνευματικῆς βασιλείας. Προβάλλει τήν ἀποστολή Του καί τήν ὑπεράνθρωπη προέλευσή Του[130]. Βεβαιώνει ὅτι βρίσκεται στά χέρια τοῦ Πιλάτου ἐπειδή τό θέλει ὁ Πατέρας[131]. Ἡ πλήρωση τῶν προφητειῶν καί οἱ φανερώσεις τῆς φύσεώς Του, ἐνῶ ὁδηγεῖται πρός τό τέρμα ὁ ἀγώνας τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους κατά τοῦ φωτός, προετοιμάζουν τήν ὑπέρτατη δόξα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τοῦ Πατέρα, τήν νίκη τοῦ θανάτου καί τήν Ἀνάσταση.

129. Ἡσαΐου ν΄, 7.
130. Ἰωάννου ιη΄, 36-37.
131. Ἰωάννου ιθ΄, 11.

6. Ἡ σταύρωση καί ὁ θάνατος

Ἡ φανέρωση τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ κατά τίς τελευταῖες ὧρες (ἀπό τήν ἕκτη ὥρα περίπου, δηλαδή μεσημέρι τῆς 14ης τοῦ ἑξαϊκοῦ μηνός Νισάν, πού ἀντιστοιχεῖ στήν δική μας 23η Μαρτίου τοῦ 29 [782 ἀπό κτίσεως Ρώμης] ἕως τήν ἐνάτη ὥρα, δηλαδή ἕως τήν 3η μ.μ.), ἐκτυλίσσεται μέ τήν μακροθυμία πού ἐπιδεικνύει ὁ Κύριος γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μέ τήν προσευχή πρός τόν Πατέρα καί μέ τήν ἀγαθότητα ἔναντι τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ ἐνεργοῦν τά φυσικά αἴτια πού καθορίζουν τόν θάνατο.

Οἱ σταυρωτές προσήλωσαν τόν Ἰησοῦ στόν σταυρό. Μαζί Του σταυρώθηκαν καί δύο κακοποιοί καί ἔτσι ἐκπληρώθηκαν οἱ λόγοι τοῦ Ἡσαΐα *«καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη»*[132]. Ὁ Ἰησοῦς σταυρώθηκε χωρίς τά ἐνδύματά Του, –παρά τήν ἀναφορά τοῦ ἀπόκρυφου Εὐαγγελίου τοῦ Νικοδήμου ὅτι στόν Σταυρό φοροῦσε λέντιον (§9)– τά ὁποῖα εἶχαν διαιρεθεῖ προηγουμένως σέ μέρη, ἐνῶ ὁ χιτώνας Του ἔγινε ἀντικείμενο κλήρου μεταξύ τῶν στρατιωτῶν[133]. Στόν 21ο ψαλμό 8-9, προλέγονται οἱ ὕβρεις[134]. Τίθεται τό ἐρώτημα ἄν ὁ Ἰησοῦς, προσευχόμενος ἐπάνω στόν σταυρό μέ τούς πρώτους λόγους τοῦ ἴδιου Ψαλμοῦ, 2,

132. Λουκᾶ κβ΄, 37, Ἡσαΐου νγ΄, 12.
133. Πρβλ. Ψαλμοῦ κα΄, 19.
134. Ματθαίου κζ΄, 39-43.

«ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς πρόσχες μοι· ἱνατὶ ἐγκατέλιπές με;»[135], πρόφερε μόνο αὐτούς τούς λόγους μέ δυνατή φωνή ὡς ἀρχή τῆς προσευχῆς τήν ὁποία εἶπε μετά μέ χαμηλή φωνή, ἤ θέλησε νά δείξει μία ἐγκατάλειψή Του ἀπό μέρους τοῦ Πατέρα. Ἡ δεύτερη αὐτή ἑρμηνεία ἔχει πάντοτε λιγώτερους ὑποστηρικτές μεταξύ τῶν ἑρμηνευτῶν[136].

Τήν κραυγή τοῦ Ἰησοῦ *«διψῶ»* ἀκολούθησε ἡ προσφορά τοῦ ὄξους[137]. Ἔτσι ἐκπληρώθηκαν ὅλες οἱ γραφές[138], ἐκπληρώθηκε καί ἡ τέλεια εὐσπλαγχνία τοῦ Κυρίου πού ἀποδείχθηκε ἐπάνω στόν σταυρό ἤδη μέ τήν συγχώρηση τῶν σταυρωτῶν, μέ τήν ὑπόσχεση τοῦ παραδείσου στόν ληστή, μέ τήν υἱϊκή ἐκδήλωση πρός τή Μητέρα Του. Ἔτσι ὁ Ἀρχιερέας εἰσερχόταν στούς οὐρανούς μέ τήν μοναδική θυσία, μέ τήν ὁποία *«τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους»*[139], μέ τόν θάνατο δέ τοῦ *«διαθεμένου»* εἰσῆλθεν σέ ἰσχύ ἡ Καινή Διαθήκη τοῦ αἵματός Του[140].

135. Ψαλμοῦ 21 (κβ΄), 2. Ματθαίου κζ΄, 46.
136. Πρβλ. L. Mahieu, L' abandon du Christ sur la Croix, ἐν Mel, sc.rel. 2 [1945], σ. 209-42.
137. Πρβλ. Ψαλμοῦ κα΄, 16 καί ξή΄, 22.
138. Ἰωάννου ιθ΄, 30.
139. Πρός Ἑβραίους ι΄, 14.
140. Πρός Ἑβραίους θ΄, 16-17.

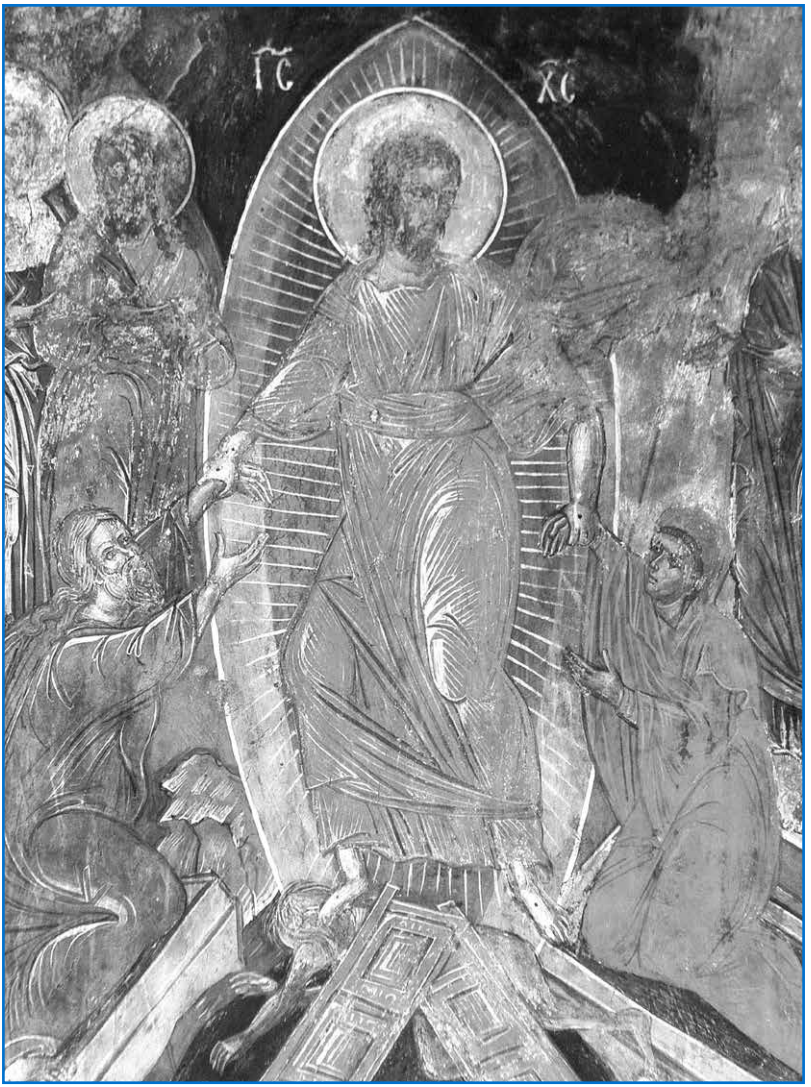
Γ΄. Η ΔΟΞΑ

Ὁ Ἰωάννης παρουσιάζει τόν θάνατο μαζί μέ τήν Ἀνάσταση ὡς τήν δόξα τοῦ Ἰησοῦ. Τό παραπέτασμα τοῦ Ναοῦ πού σχίσθηκε στά δύο, ἡ σειομένη γῆ, ὁ λογχισμός τῆς πλευρᾶς εἶναι ἡ πρώτη δόξα τοῦ Ἰησοῦ[141].

Οἱ φανερώσεις τῆς νέας ζωῆς εἶναι οἱ ἑξῆς: α) Οἱ Ἀπόστολοι στό κήρυγμά τους ἐμφανίζονται ὡς οἱ μάρτυρες τῆς νέας ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ καί συνδέουν ἀκράδαντα τό ἀποστολικό ἔργο τους μέ τόν Ἀναστάντα Κύριο[142]. β) Αἰσθάνονται ὅτι ὀφείλουν τήν δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στόν Ἀναστάντα Χριστό, τόν Ὁποῖο ἀποκαλοῦν *«πνεῦμα ζωοποιοῦν»*[143]. γ) Ἡ Χριστολογία τοῦ πρώτου ἀποστολικοῦ κηρύγματος ἀποκαλεῖ τόν Ἰησοῦ Χριστό Υἱό τοῦ Θεοῦ[144] γιά ὅλο τό περιεχόμενο πού ἔχει σχέση μέ τήν Ἀνάσταση.[145]

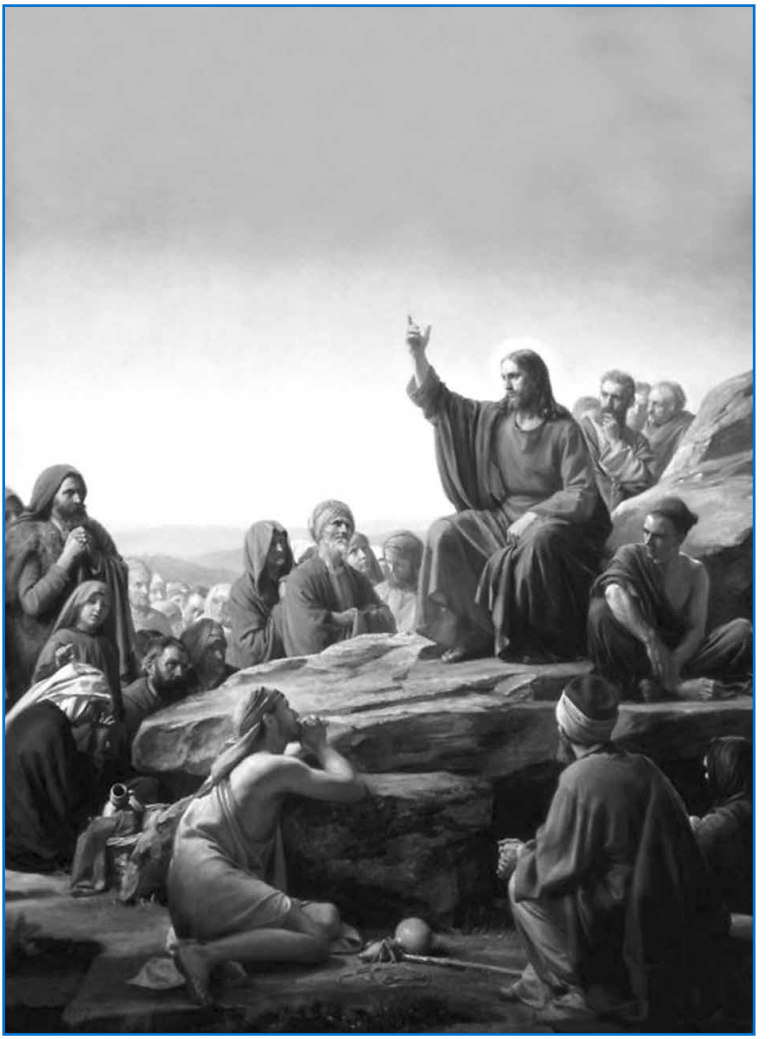
Τίς τρεῖς ἀνωτέρω θέσεις πού ἀναφέρουν στήν κατήχησή τους οἱ Ἀπόστολοι τίς ἐξαρτοῦν συγκεκριμένα ἀπό τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Ὁ Ἰησοῦς, ἀναστημένος, φανερώθηκε ὡς ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ καί

141. Ἰωάννου ιγ΄, 31-32, ιβ΄, 28, ζ΄, 39.
142. Πρβλ. Πράξεων δ΄, 33, β΄, 32, γ΄, 15, ιγ΄, 31, καί Α΄ Πρός Κορινθίους θ΄, 1.
143. Α΄ Πρός Κορινθίους ιε΄, 35. Πρβλ. Πράξεων β΄, 33.
144. Πράξεων β΄, 36, ιγ΄ 33.
145. βλ. J. Schmitt, Jesus ressuscite dans la predication apostolique, Παρίσιοι 1949).

ΙC
ΧC

ὡς ὁ Χριστός. Τό θαῦμα αὐτό θά ἦταν ἡ ὑπέρτατη ἀπόδειξη[146] καί τώρα φανερώνει τήν δόξα τοῦ Πατέρα *«ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ»*[147]. Φανερώνεται ὡς ἀναστημένος μέ θαύματα: Μέ τήν ἁλιεία[148] πού προκαλεῖ τήν πίστη ὅτι εἶναι ὁ Κύριος[149], μέ τήν πρόρρηση τοῦ μέλλοντος[150], μέ τήν γνώση τῆς καρδιᾶς τῶν Ἀποστόλων, ἀπό τήν ὁποία προέρχεται ἡ κραυγή *«ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου»*[151]. Ὁ ἀναστημένος Ἰησοῦς ἀποδίδει στόν ἑαυτό Του ρητῶς τήν μεσσιανικότητα καί τήν θεότητα καί τήν ἀποκαλύπτει στούς μαθητές στούς Ἐμμαούς[152], στήν Μαγδαληνή Μαρία[153], στούς Ἀποστόλους[154], στέλνοντας αὐτούς σέ ὅλο τόν κόσμο γιά τήν διάδοσι τοῦ Εὐαγγελίου πρός σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ὁ Πατέρας ἔστειλε Αὐτόν[155].

146. Ματθαίου ιβ΄, 39, σημεῖον τοῦ Ἰωνᾶ. Ἰωάννου β΄, 19, ἔγερση τοῦ Ναοῦ.
147. Πρός Κορινθίους Β΄, δ΄, 6.
148. Ἰωάννου κα΄, 1-14.
149. Ἰωάννου, ζ΄, 12.
150. Ἰωάννου κα΄, 18.
151. Ἰωάννου κ΄, 27-28.
152. Λουκᾶ κδ΄, 26-27.
153. Ἰωάννου κ΄, 18.
154. Ἰωάννου κ΄, 19-25.
155. Ματθαίου κη΄, 19, Μάρκου ιστ΄, 14-15.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἄνθρωπος πού γεννήθηκε στήν Παλαιστίνη ὑπό τόν Ρωμαϊκό ζυγό ἐπί τῆς ἡγεμονίας τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου καί ἀπέθανε ἐπί τῆς ἡγεμονίας τοῦ Αὐτοκράτορος Τιβερίου, ἐξακολουθεῖ νά θέτει ἕνα πρόβλημα, ὅπως τό ἔθεσε στούς συγχρόνους Του. Τό πρόβλημα τοῦ Ἰησοῦ τό αἰσθάνεται κάθε ἄνθρωπος ὅταν ἀκούσει περί τοῦ προσώπου Του καί τῆς διδασκαλίας Του. Οὐδείς μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ λογικά τήν ἱστορική ὕπαρξη τοῦ Ἰησοῦ οὔτε τά χαρακτηριστικά τοῦ βίου Του, καθ' ὅσον ἡ ὑγιής ἄσκηση τῆς ἱστορικῆς κριτικῆς ἐπιβάλλει νά ἀποδώσουμε ἀξία στίς πηγές πού ἱστοροῦν τόν βίο Του, ἀποκλείει δέ νά τίς θεωρήσουμε καρπό φαντασιώσεως μιᾶς θρησκευτικῆς κοινότητας πού ἐμφανίσθηκε τόν πρῶτο αἰώνα.

Μετά τήν βεβαιότητα τῆς ἱστορικῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἰησοῦ ὅπως μᾶς τήν προβάλλουν τά Εὐαγγέλια, ἀνακύπτει τό πρόβλημα τῆς ἑρμηνείας τοῦ βίου Του.

Ὁ Ἰησοῦς παρουσιάζεται ὡς Ἐκεῖνος πού ὁμιλεῖ ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ Θεοῦ πρός τό ἀνθρώπινο γένος, ὡς Ἐκεῖνος στόν Ὁποῖο ὁ Θεός ἀποκαλύφθηκε ἤδη στόν κύκλο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καί τώρα ἀποκαλύπτεται πλήρως καί ὁριστικῶς. Σέ Ἐκεῖνον πού φέρνει ἕνα μήνυμα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ ἐνστικτωδῶς νά φανερώσει ὅτι ὁ Θεός εἶναι μαζί Του καί νά περιβληθεῖ μέ μαρτυρίες.

Ἕνα γρήγορο βλέμμα, λοιπόν, στόν βίο τοῦ Ἰησοῦ ἀποδεικνύει ὅτι Αὐτός περιβαλλόταν ἀπό μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι μετέδωσαν τόν λόγο Του, ἀπέδειξε δέ μέ τά θαύματα ὅτι ὁ Θεός εἶναι μαζί Του.

Αὐτός πού διαβάζει τά Εὐαγγέλια, ἔστω καί μέ τόν πλέον ἀφηρημένον τρόπο, ἀναζητεῖ σέ αὐτά μία ἀπάντηση στό πρόβλημα τῆς δικῆς του ζωῆς. Ζητεῖ νά λύσει τά δικά του προβλήματα ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ. Ζητεῖ νά τόν σώσει ὁ Ἰησοῦς (διότι αὐτό εἶναι τό προσωπικό πρόβλημα κάθε ἀνθρώπου: Τό νά σωθεῖ). Ἔτσι τό πρόβλημα τῆς ἑρμηνείας τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ συμπλέκεται μέ τό πρόβλημα κάθε ἀνθρώπου: Μέ ποιό τρόπο ὁ Ἰησοῦς σώζει ἐμένα καί τήν ἀνθρωπότητα; Ὁ Ἰησοῦς, πράγματι, ἐμφανίζεται ὡς ὁ Σωτήρας, ὡς Ἐκεῖνος πού ἔχει ἐν Ἑαυτῷ τόν μόνο ζῶντα Θεό. Σέ αὐτόν ὑπάρχει ὁ Κύριος, ὁ Ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νά προσφέρει τήν σωτηρία στόν ἄνθρωπο. Ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ προβάλλει ὡς μία συνεχής καί προοδευτική φανέρωση καί προσφορά τοῦ Θεοῦ πρός σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἰησοῦς θέλει νά προεκτείνει στούς αἰῶνες τήν σωτήρια ἐπίδρασή Του μέσα ἀπό ἕναν θεσμό (τήν Ἐκκλησία), στόν ὁποῖο θά παραμένει παρών καί ὅπου κάθε ἄνθρωπος θά μπορεῖ νά ζητήσει τήν σωτηρία.

Βλέπει κάποιος ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ δύο κατηγορίες ἀνθρώπων: Αὐτούς πού ἀπομακρύνονται ἀπό Αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τό κέντρο, καί αὐτούς πού Τόν πλησιάζουν. Ἀπό τό ἕνα μέρος, δηλαδή οἱ μαθητές, μέ συνεχῆ προσπάθεια, διεισδύουν στό μυ-

στήριό Του, ὁδηγούμενοι ἀπό τόν Ἴδιο. Καί ἀπό τό ἄλλο μέρος, οἱ Φαρισαῖοι καί οἱ ἄλλοι ταγοί τοῦ λαοῦ ἀπομακρύνονται προοδευτικά, γιά νά Τόν ὁδηγήσουν, τέλος, στόν θάνατο.

Καθένας διερωτᾶται ποιά ὑπῆρξε ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς διαφορετικῆς στάσεως ἀπέναντι στόν Ἰησοῦ καί πρός ποιά πλευρά πρόκειται ὁ ἴδιος νά τοποθετηθεῖ. Ἄν δηλαδή ὁ Ἰησοῦς Χριστός θά εἶναι γι' αὐτόν ἡ σωτηρία ἤ ἡ ἀπώλεια.

Μία προσεκτική ἐξέταση τῶν κειμένων βοηθεῖ νά φανεῖ ὁ βαθύς λόγος τῆς ἀρνήσεως ἐκείνων πού ἀπομακρύνονται ἀπό τήν μιά, καί τῆς μακαριότητας ἐκείνων πού τόν πλησιάζουν ἀπό τήν ἄλλη. Καθένας ἀντιλαμβάνεται ὅτι, γιά νά διεισδύσει στό μυστήριο τοῦ Ἰησοῦ, χρειάζεται ἡ πίστη, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ εὐθεία καί καθαρά καρδιά τῶν ἀπαθῶν ψυχῶν, οἱ ὁποῖες τόν ἀγάπησαν καί τόν ἀκολούθησαν. Ἡ ἀποδοχή τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ πραγματοποιεῖται μέ τήν πίστη, ἡ ὁποία ἔχει ὡς καρπό τήν σωτηρία. Αὐτή εἶναι ἕνα φαινόμενο καί ἕνα γεγονός κάθε ἐποχῆς καί κάθε τόπου. Μέ αὐτόν τόν τρόπο ὁ Ἰησοῦς ἑνώνεται μέ τόν ἄνθρωπο καί τόν θεώνει[156].

156. S. Zedda, ἐν EC, VI σ. 226-43.

«Ἰησοῦς Χριστὸς
χθὲς καὶ σήμερον
ὁ αὐτὸς
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»

(Πρὸς Ἑβραίους ιγ΄, 8)